Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 11 (1511) ♦ Четвер, 23 січня 1997 року ♦ Ціна договірна

Промисловці шукають промислову політику

У Києві відбувся шостий з'їзд Української спілки промисловців і підприємців (УСПП), на якому йшлося про податкову та інвестиційну політику держави, реструктуризацію підприємств, платоспроможність населення, вироблення прийнятних умов кредитування промисловості тощо.

У роботі з'їзду взяли участь Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Олександр Мороз, Прем'єр-міністр Павло Лазаренко, члени уряду, депутати парламенту.

Виступи Голови Верховної Ради та Президента України на з'їзді УСПП читайте у сьогоднішньому номері нашої газети.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра МОРОЗА на VI з'їзді Української спілки промисловців і підприємців

Сьогодні, в умовах жорсткої кризи, значний промисловий потенціал в Україні — а це тисячі підприємств і мільйони кваліфікованих кадрів — використовується погано.

Фактично роль промисловості у формуванні основних джерел добробуту громадян та економічної потужності держави невпинно зменшується як кількісно, так і якісно. Як уже зазначалося, рівень промислового виробництва у 1996 році, порівняно з 1992 роком, упав більш ніж удвічі. Частка валового внутрішнього продукту, що формується в промисловості держави, лише за один 1996 рік зменшилась на чотири процентних пункти.

(Закінчення на 2-й стор.).

Парламентська хроніка

Русло для уряду

Ранкове і денне засідання 22 січня

За традицією засідання Верховної Ради розпочалося з депутатських запитів до Президента України, керівників міністерств і відомств. Зокрема, народні обранці знову б'ють на сполох у зв'язку з масовою затримкою зарплати. Схоже, сподіватися на позитивне розв'язання проблеми не випадає.

Потім перший віце-прем'єр-міністр Василь Дурдинець виступив з офіційним зверненням до депутатів про перенесення розгляду проекту закону «Про Кабінет міністрів» у другому читанні. На думку уряду, значна кількість принципових пропозицій і зауважень до законопроекту, які Кабінет міністрів передав Верховній Раді, не були враховані в остаточній редакції тексту законопроекту.

(Продовження на 2—3-й стор.).

У ЗЕМЛІ ТЕ Ж ПРАВИЛО: Я — ВАМ, ВИ — МЕНІ

Ми змалку звикли до того, що українська земля багата й щедра. І це, дякувати Богу, так і є, вона дає нам усяку благодать — і хліб, і до хліба.

Так спеціаліст-прагматик знає: щоб отримати запланований урожай, треба на кожний гектар внести певну кількість органічних та мінеральних добрив, а також чітко дотримуватися технології землеробства.

Проте якби земля могла говорити, вона сказала б нам сьогодні про величезні «неплатежі» з нашого боку, про борги щодо тих самих органічних чи мінеральних добрив. Про те, що хімічні, металургійні та інші виробництва щедро «засівають» землю шкідливими речовинами...

То як бути з боргами перед годувальницею? Списати їх неможливо.

(Закінчення на 14-й стор.).

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

В ПАРЕ думають. ЧАЕС чекає...

Учора після обіду у Верховній Раді відбулася прес-конференція з підсумками участі народних депутатів у засіданні Комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи з питань навколишнього середовища, регіонального планування та місцевого самоврядування. Тема прес-конференції: «Рада Європи і проблема Чорнобильської АЕС». Подробиці — в наступному випуску «ГУ».

МІНІАТЮРНА ТРУБА ДО ВПОДОБИ ХОЛОДИЛЬНИКОВІ

Харцизький трубний завод (Донецька область) випустив першу партію труб малого діаметра, які раніше не вироблялися в Україні.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» заводські спеціалісти, тут вироблятимуть труби діаметром 4,76—12 мм і з товщиною стінки до 1,5 мм.

Нині технічні служби АТ «Харцизький трубний завод» проводять роботи із сертифікації цього виду продукції на відповідність міжнародним стандартам.

Керівництво підприємства вважає, що основними споживачами труб будуть заводи з виробництва холодильників — мінський «Атлант», донецький «Норд», харківський «Кристал», київський «Ленінська кузня» і АТ «Ватра» (Тернопіль).

КрАЗи краще, ніж слони

Так вирішили індійські військові. У середині 80-х років Кременчуцький автозавод, що на Полтавщині, поставив індійській армії 300 КрАЗів-260. І ось через 10 років міністерство оборони Індії зробило висновок, що грубуваті, схожі на слонів КрАЗи досить успішно витіснили цих тварин із збройних сил. 1997 року Індія має намір купити 1600 автомобілів КрАЗ-5131 ВЕ. Надійно, а головне — дешево: по 50 тис. доларів, що майже удвічі дешевше від західних аналогів.

ПРОМИСЛОВЦІ ШУКАЮТЬ

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра МОРОЗА

(Початок на 1-й стор.).

Причин багато. Проте головною є та, що нинішня економічна політика влади зосереджена на другорядних питаннях грошово-кредитної та валютної сфери. Щодо глибоко продуманої промислово-виробничої та структурної політики, то вона на державному рівні практично відсутня. І запропонований проект постанови вашого з'їзду, на жаль, лише підтверджує цей факт.

Наприкінці минулого року я зустрічався з групою керівників ряду найбільших промислових підприємств України. Ці люди сьогодні тут, у залі. Вони розповіли про ситуацію в своїх колективах, висловили пропозиції, спрямовані на відновлення роботи підприємств-товаровиробників.

До речі, сьогодні пропозиції щодо вирішення цих питань звучать і у виступах учасників і запропоновані в проектах рішень з'їзду. Зводяться вони до таких проблем, як реструктуризація заборгованості, сувора відповідальність перед законом усіх учасників економічних відносин, у тому числі й держави, переорієнтація банківської системи в бік товаровиробників; зменшення податкового тиску; безумовне використання підприємствами власних зароблених коштів; сувора відповідальність державних монополістів за виконання договірних зобов'язань; впорядкування зовнішньоекономічних відносин, у тому числі митного законодавства; формування обгрунтованої інвестиційної політики. Ми повинні знайти свій шлях. Особливість української ситуації полягає в тому, що нам потрібно знайти свій шлях, покладаючись не стільки на чужий, як на власний досвід і власні можливості.

Верховна Рада України послідовно працює над розв'язанням цих проблем. Всім зрозуміло: особлива увага приділяється податковому законодавству. На з'їзді присутні чимало депутатів минулого та нинішнього скликань. Зокрема голова постійної Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Іванович Суслов, голова постійної Комісії з питань базових галузей та економічного розвитку регіонів Валерій Іванович Череп. Думаю, вони матимуть можливість детально поінформувати про хід цієї роботи.

Питання податкової політики безпосередньо пов'язані із розробленням та прийняттям Державного бюджету України на 1997 рік. Враховуючи надзвичайно складну ситуацію в економіці України, необхідність формування проекту Державного бюджету України на 1997 рік на основі реформованої податкової, соціально-економічної та бюджетної політики, Верховна Рада України працює над змістом постанови «Про особливості порядку розгляду проекту закону України «Про Державний бюджет України на 1997 рік».

Відповідно до неї передбачається позачергово, до 28 лютого 1997 року, розглянути як невідкладні проекти законів, що мають ключове значення для формування Державного бюджету та відновлення виробництва: «Про систему оподаткування»; «Про оподаткування прибутку підприємств»; «Про податок на додану вартість»; «Про акцизний збір»; «Про державний внутрішній борг»; «Про здійснення платежів на території України»; «Про списання та реструктуризацію податкових зобов'язань платників податків станом на 1 вересня 1996 року».

Одночасно для прискорення розгляду ряду проектів законів України, в тому числі Закону «Про забезпечення розвитку вітчизняного підприємництва та збалансування доходів і видатків бюджету», Верховна Рада запропонувала Кабінету міністрів України тимчасово вилучити з названих законопроектів норми, які не зачіпають доходну або видаткову частини Державного бюджету України на 1997 рік, з наступним розглядом цих норм після введення в дію Закону України «Про Державний бюджет України на 1997 рік».

Прийнято рішення терміново внести на розгляд Верховної Ради України проект закону України «Про податок на нерухоме майно» і остаточно визначитися стосовно доцільності його прийняття. Думаю, в цьому питанні нам треба визначитися так, як це пропонував виконавчий орган УСПП 18 жовтня та 24 грудня минулого року.

І одночасно — перенести розгляд ряду законопроектів («Про податок на доходи фізичних осіб», «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про банкрутство») на період після введення в дію Закону України «Про Державний бюджет України на 1997 рік», оскільки прийняття цих законів не впливає суттєво на доходну та видаткову частини державного бюджету України. На мій погляд, прийняття цієї постанови стане практичним внеском Верховної Ради у розв'язання тих болючих проблем, які ви справедливо поставили на своєму з'їзді. Ще одне важливе питання хочу порушити в цій поважній аудиторії. Відновлення виробництва, формування ємного внутрішнього ринку неможливі без поліпшення фінансового становища наших громадян, збільшення їх реальних доходів та заробітної плати.

Ситуація тут справді надзвичайно складна. За зростання споживчих цін за 5 років у 118 тисяч разів грошові доходи населення зросли лише у 18 тисяч разів. Багаторазова різниця між темпами зростання цін і доходів населення висвічує не лише зубожіння народу, а й звуження внутрішнього ринку товарів споживання, згортання виробничої сфери через відсутність належного платоспроможного попиту.

Треба послідовно збільшувати частку заробітної плати в структурі собівартості продукції, насамперед за рахунок зменшення її матеріало- та енергоємності. Одночасно ми мусимо відродити споживче кредитування населення під товари масового вжитку та послуги, зокрема, для будівництва житла. Я сподіваюся на підтримку вашої авторитетної організації в цьому питанні.

Пропоную передбачити це в спеціальній постанові, інших документах з'їзду УСПП. Можливо, варто прийняти спеціальне звернення до Верховної Ради, Президента України. Реалізація такого завдання відкриває шлях до пошуку передовсім не зовнішнього, а внутрішнього інвестора.

Не варто забувати і про зовнішній ринок, і в першу чергу про ринок Російської Федерації та країн СНД. Інші держави сьогодні активно витискують нас звідти. Треба робити все, щоб не тільки залишитись в ньому, а й займати нові позиції. Верховна Рада активно допомагатиме вам у цьому. Одночасно ми сприятимемо вашому пошуку надійних партнерів-інвесторів за кордоном, створенню спільних виробництв в Україні з метою реалізації продукції в третіх країнах. Дуже важливо, щоб вас і вашу продукцію знали в світі, і передусім у державах Європейського Союзу, із законодавством якого нам треба послідовно гармонізувати основні норми права та стандарти на українську продукцію.

Уважно ознайомився я з проектами документів вашого з'їзду. Є в них конструктивність, хоча й вистачає, образно кажучи, певного політичного шарму. Водночас помітний і аналіз основних причин нинішнього становища.

З свого боку можу запевнити, що Верховна Рада України робитиме все можливе для поліпшення ситуації в Україні, зокрема зосередить увагу на бюджетних питаннях. Це, однак, тактика, а нашою спільною турботою повинна бути також і стратегія промислового розвитку.

На підтвердження цієї думки процитую витяги з підготовленого виконавчим органом УСПП документа, в якому, до речі, ряд положень збігається із змістом мого виступу на VI з'їзді СПУ. Отже, цитую ваш документ:

«Головними причинами відтворення кризи платежів є:

— відсутність узгодженості між жорсткою монетарною та промисловою й структурною політикою держави;

— прорахунки в податковій та бюджетній політиці;

— скорочення платоспроможного попиту населення й товаровиробників, внутрішніх інвестиційних ресурсів;

— штучне стримування розвитку ринку цінних паперів;

— порушення збалансованості між центром та регіонами в питаннях економічної політики;

— відсутність законодавчої бази та дійових механізмів стягнення заборгованості і банкрутства підприємств».

Визначення цих напрямів, як пріоритетних, важливо покласти в основу постанови з'їзду. Водночас треба врахувати і ситуацію, що склалася нині на енергетичному, зокрема газовому ринку, відпрацювати механізм скорочення бартерних операцій в господарстві, що нині уже зазначалося, є справді серйозною проблемою.

Як бачимо, перед нами постало чимало питань. І розв'язувати їх треба по-діловому, певним чином відділяючи справу від політики. Разом з тим весь комплекс питань, що їх порушує УСПП, не можна виконати без політичних засобів реалізації. У зв'язку з цим постає запитання: а чи має УСПП можливості для того. Наприклад, чи маєте ви структуроване представництво в парламенті?

Скажімо, у Верховній Раді минулого скликання працювало майже 100 промисловців та понад 130 аграрників. У нинішньому парламентському корпусі є і, наприклад, група депутатів, що представляють інтереси банківського капіталу, а помітна кількість депутатів-промисловиків, які мають спільну професійну орієнтацію, досі регламентно не зорганізована.

Друге запитання: де ваша партія? Селяни створили вже дві свої партії — зрозумілий, мудрий крок, що має на меті відстоювання своїх інтересів у парламенті, підготовку до нових виборів.

УСПП також варто подумати про перспективи формування депутатського корпусу наступного скликання. Безумовно, перевибори — необхідний соціально-політичний захід. Та для становлення депутата — високого професіонала — потрібно мінімум два роки парламентської роботи.

Цю обставину треба врахувати і зробити все, щоб у парламент прийшло якомога більше підготовлених людей, в т. ч. нинішніх депутатів. Підтримайте їх — тоді і ви будете гарантовані стосовно стабільності законодавства та наступності роботи Верховної Ради України, розв'язання поставлених вами проблем.

Можливо, вам варто подумати і про свій вплив на добір керівників місцевих держадміністрацій. Це політичне питання. Якщо відбувається невдале призначення, то і ви стаєте заручниками такої помилки. Певен, Президент також не був би байдужим до вашої думки.

З огляду на завдання, що їх має розв'язувати УСПП, стає зрозуміло — у рамках звичайної громадської організації їх виконати неможливо. Ви — своєрідний осередок високих владних посад. Проте ця особливість стосується далеко не всіх членів УСПП. А за всіма вами стоїть виробництво, тисячі людей. За вами — держава. Це обумовлює активізацію роботи УСПП як організації політичної.

Бажаю вам успіхів у цій важливій справі.

Італійці, відрядіть Катані до Києва!

Учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв Надзвичайного та Повноважного Посла Італійської Республіки в Україні Джанлуку Бертінетто, який розпочинає дипломатичну місію в нашій державі.

Під час розмови Олександр Мороз наголосив на необхідності зміцнювати міжпарламентські зв'язки, які майже не розвивалися з часу встановлення дипломатичних відносин між Україною та Італією. На думку глави парламенту, рівень нашого співробітництва не відповідає ані взаємним потребам двох держав, ані можливостям країн. Натомість неабиякий інтерес для Києва становлять досягнення італійської переробної галузі, а також досвід у збалансуванні потреб індустріальних та аграрних регіонів.

«Нам також треба повчитися в італійських катані боротися з мафією, — сказав Олександр Мороз. —Необхідно обмінюватися законодавчим досвідом боротьби зі злочинністю». У відповідь на цю пропозицію посол поінформував главу парламенту про майбутній приїзд до Києва делегації італійських правоохоронців, які зустрічатимуться з українськими колегами.

Парламентська хроніка

Русло для уряду

Ранкове і денне засідання 22 січня

(Початок на 1-й стор.).

Окрім того, Василь Дурдинець вважає за потрібне ретельніше опрацювати проект і на його відповідність Конституції. Отож, перший віце-прем'єр-міністр вніс пропозицію утворити погоджувальну комісію з депутатів, працівників Кабінету міністрів та адміністрації Президента з тим, щоб у підсумку врахувати всі пропозиції, спрямовані на поліпшення проекту закону.

Однак лише трохи більш як 150 депутатів підтримали пропозицію Кабінету міністрів. Щоправда, голосування початкових положень законопроекту потрібного результату не дали. У багатьох навіть склалося враження, що буде спроба запропонувати зняти з розгляду цей важливий документ. Та вже невдовзі депутати приступили до конструктивної роботи. Втім, не всі положення законопроекту після обговорення лишаються незмінними. Зокрема, на пропозицію Олександра Новикова до складу Кабінету міністрів введено і голову Служби безпеки України. Водночас членів Кабінету міністрів визнано службовими особами, а не державно-політичними діячами. Сергій Соболєв не зміг умовити депутатів голосувати статтю 6 в цілому без поправки Новикова. Він вважає, що стосовно цього закону Президент може скористатися своїм правом накласти вето або звернутися з поданням до Конституційного суду щодо відповідності закону Конституції. Проте 239 депутатів проголосували статтю 6 повністю.

(Закінчення на 3-й стор.).

ПРОМИСЛОВУ ПОЛІТИКУ

З виступу Президента України Леоніда КУЧМИ

У своєму виступі я хотів би спинитися на окремих питаннях сучасної економічної політики, що вимагають, на мій погляд, нашої більш плідної співпраці, поглибленого розуміння і відповідальних підходів до їхнього вирішення.

Перше — стосовно оцінок минулого року.

Так, цей рік виявився для нас непередбачено складним. Спад ВВП, про що вже говорилося, перевищив 10 відсотків. Ще більш загострилася фінансово-платіжна криза, упали реальні доходи населення. Зростання інфляції випереджало номінальну заробітну плату.

Можна по-різному розглядати динаміку виробництва промислової продукції. Однак вона вказує на поступовий, хоча й повільний, болісний вихід цієї визначальної галузі економіки з кризи.

Показовими є і такі дані: у першому півріччі минулого року спад промислового виробництва становив 7,9 відсотка, а в другому вже мали плюс один відсоток. Важливо відмітити, що економічна динаміка у другому півріччі вирівнялася головним чином за рахунок базових галузей чорної металургії, хімічної та нафтохімічної промисловості, енергетики.

Вперше за останні 5 років маємо приклади стабілізації річного виробництва на рівні цілих областей.

Не можу не навести і такий показник.

За 11 місяців минулого року зовнішньоторговельний оборот країни зріс на 19,3 відсотка і досяг майже 35 млрд. грн. Експорт товарів та послуг збільшився на 22 відсотки. А це — зростання конкурентоспроможності нашого виробництва.

Вже йшлося про досягнення відносної цінової стабілізації. Хоч би хто і що говорив, але маємо багаторазове зниження темпів інфляції.

Індекс споживчих цін у середньомісячному обчисленні скоротився з 9 до 2,8 відсотка, оптових цін — відповідно з 8,7 до 1,3.

Показовим є і те, що торік загальне зростання споживчих цін склало 39,7 відсотка. А це не перевищує рівень інфляції 1991 року.

Ми впритул наблизилися до таких рівнів інфляції, коли вони не будуть перешкоджати нормальній дії економічних стимулів виробництва, процесу самонагромадження.

Вважаю за необхідне привернути вашу увагу до ще однієї позитивної тенденції. За минулий рік стався важливий перелом у співвідношенні між роздрібними і оптовими цінами. Темпи зростання оптових цін були удвічі нижчими від зростання роздрібних.

Це означає, що динаміка зниження цін не лише набула внутрішньої стабільності, а й стимулюватиме в майбутньому процес нагромадження.

Як ви розумієте, кошти від різниці між роздрібними й оптовими цінами залишаються у товаровиробника.

Разом з тим 1996 рік приніс нам і надзвичайно жорсткий побічний ефект грошової стабілізації — різке загострення фінансового становища як держави, так і практично кожного підприємства, кожного суб'єкта економічної діяльності.

Виявилося, що наша економіка впродовж попередніх років настільки пристосувалася до інфляції, що вже перші ознаки грошової стабілізації викликали своєрідний фінансовий шок та новий, ще більш глибокий, ніж раніше, виток платіжної кризи.

Тому давайте будемо об'єктивними у своїх висновках. А відповідно причини того, що сталося у фінансовій сфері, шукати перш за все у самих собі, у власних діях, у недостатніх темпах реструктуризації як галузей промисловості загалом, так і кожного окремого підприємства.

Я особисто добре знайомий з багатьма присутніми тут директорами підприємств. І просив би, щоб кожен з вас зрозумів просту економічну істину: зниження інфляції для нас —безальтернативний процес.

Ставимо перед собою завдання й надалі неухильно знижувати її темпи: у 1997 році — вдвічі, до 20—25 відсотків, у 1998 —ще раз удвічі, до 10—12 відсотків.

Інше питання: а що зроблено на макрорівні, аби ускладнення фінансового стану через падіння темпів інфляції було менш болісним.

Відповідь і тут є для мене очевидною.

Ми запізнилися з переходом до нової політики, яку запроваджуємо нині, на цілий рік, а то й більше.

У цьому щонайперше вина економічного блоку уряду, зокрема, Міністерства економіки, які не виконують своєї основної функції — розробку прогнозних оцінок економічного розвитку та визначення механізмів, які б попереджували негативні тенденції. За великим рахунком, його і не існує. Живемо за принципом: куди крива виведе або віз дорогу покаже.

Я все більше переконуюся, що тут, Павле Івановичу, назріла необхідність і організаційних та кадрових змін.

На яких же засадах будуватиметься політика стимулювання економічного зростання та фінансової стабілізації?

Хотів би, щоб ви зрозуміли: те, що урядом запропоновано Верховній Раді щодо зниження податків вже цього року, є, мабуть, максимально можливим.

Нагадаю, що проект бюджету, який базувався на діючій податковій базі, передбачав вилучення до бюджету 42 відсотків ВВП. У проекті, сформованому урядом на новій податковій базі, закладено зниження податкових вилучень до 32,6 відсотка. Економія складе 10 млрд. гривень, або майже 30 відсотків доходної частини державного бюджету.

Немає потреби доводити у цій аудиторії очевидне: зниження податків впродовж одного року майже на 23 відсотки — це рішучий крок у напрямі зменшення податкового тиску на виробництво.

У комплексі визначених заходів особливий акцент робиться на зменшенні такого непосильного зараз податку, як нарахування на заробітну плату. Вони складають сьогодні 51 відсоток, а в багатьох випадках, з урахуванням комунального податку, —61.

Стимулюючим чинником в інвестиційному процесі має стати і прискорена амортизація.

Додаймо до цього, з одного боку, скасування більшості відрахувань підприємств у позабюджетні фонди. Отже, очевидно: йдеться про глибоку податкову реформу. Її мета — трансформувати податкову систему від суто фіскальної до стимулюючої економічний розвиток, створити в економічній сфері принципово новий виробничий клімат.

Підтримую пропозиції з'їзду звернутися до парламенту щодо необхідності прискорити прийняття пакета законопроектів.

Необхідно шукати компроміси, беручи до уваги перш за все складнощі бюджету. Урізати й надалі видатки соціальної сфери ми просто не маємо права. Стосовно державних асигнувань на виробництво, то вони вже й зараз фактично на нульовій відмітці.

Тому будь-які намагання «вичавити» ще якісь податкові послаблення виходять за будь-які межі реальності.

Такою ж є і моя позиція щодо податку на нерухоме майно, який викликає чи не найбільші суперечки.

Запровадження такого податку передбачає не лише фіскальні цілі. В оподаткуванні майна — шлях до ефективного використання виробничих фондів, формування ефективного власника.

А це вже питання нашої загальної економічної стратегії, де відступів не може бути.

У такій серйозній справі не можна рубати з плеча. Треба знаходити узгоджені рішення, виявляти виваженість. Я прихильник поступовості та етапності, диференційованих коефіцієнтів для фондомістких галузей.

Щодо бюджетної стабілізації, то тут головне — прийняття реального за своїми доходами та видатками бюджету на 1997 рік.

Слід визнати, що основною причиною глибокої кризи державних фінансів є розбалансованість бюджету. Судіть самі: за два минулих роки прихований дефіцит склав близько 10 млрд. гривень. Звідси — й усі наші біди у фінансовій сфері.

Щоб виправити ситуацію, вимушені, по-перше, піти на збільшення офіційного дефіциту державного бюджету з 4 відсотків ВВП, як це передбачалося у попередньому варіанті його проекту, до 6 відсотків — в останньому варіанті.

По-друге, запропонувати ряд заходів для максимально можливого за нинішніх умов скорочення видатків.

По-третє, вдаватися до розширення емісії державних цінних паперів. Хоча добре розуміємо, що це обмежує кредитні ресурси банківської системи. На цьому треба поставити крапку.

І, нарешті, ситуація зобов'язує нас до якомога активнішого залучення іноземних кредитів для фінансування дефіциту бюджету. За усієї суперечливості й цього кроку, іншого шляху також просто не існує.

Русло для уряду

(Початок на 1—2-й стор.).

Окремі статті, які не набрали належної кількості голосів, перенесено на розгляд у третьому читанні.

Судячи з сотень поправок і доповнень до статей даного законопроекту, Верховна Рада зацікавлена в тому, щоб діяльність уряду нашої держави чітко регламентувалася законом. І хоча деякі статті законопроекту приймалися, так би мовити, з першого заходу, навколо принципово важливих велась жвава дискусія. Зокрема, виникло запитання, наскільки етичним буде подання у відставку Прем'єра і уряду в день інавгурації нового Президента України. Перемогла точка зору комісії — день вступу на посаду нового Президента буде останнім днем роботи старого складу Кабміну.

Більш жорсткою стала норма щодо відставки Прем'єра з ініціативи Президента. Вносячи поправку до статті 18, народний депутат Наталя Вітренко, яку підтримали й інші парламентарії, зазначила, що ця Верховна Рада вже була свідком відставки Віталія Масола і Євгена Марчука, однак істинних мотивів того, у зв'язку з чим це було зроблено Президентом, ніхто, по-суті, не знає. Тому народні депутати підтримали доповнення, згідно з яким Президент України повинен виступити у парламенті з аргументацією свого рішення про відставку уряду. Прийнято також чимало доповнень до інших статей.

Народні депутати, очевидно, продовжать постатейний розгляд проекту закону «Про Кабінет міністрів» і на вечірньому засіданні.

Володимир КОРОЛЮК, Василь ТУГЛУК.

Парламентська хроніка

Якщо паспорт, то не зросійщений, якщо зона, то економічна

Вечірнє засідання 21 січня

Після того, як на ранковому і денному засіданнях не вдалося прийняти жодного, за словами народних депутатів, позитивного рішення, не віщувало конструктивної роботи і винесення на порядок денний питання про зміни та доповнення до положення «Про паспорт громадянина України». Особливий спротив лівих сил парламенту викликала пропозиція привести у відповідність до Конституції України записи в паспорті, тобто робити їх лише державною, українською, мовою (отже, не дублювати російською, як є нині). Комуніст Володимир Мойсеєнко, який, до речі, не склав присяги на вірність українському народові, дійшов висновку, що відсутність у паспортах запису російською мовою призведе до «загострення відносин між нашими державами» (яку, крім української держави, він ще називає «нашою»?). Соціаліст Сергій Кіяшко від імені постійної Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин цілком серйозно заявив, що запис у паспорті громадянина України лише українською мовою буде, за міжнародними нормами, порушенням прав людини.

Зрозуміло, що такі заяви не могли пройти повз увагу депутатів інших переконань. Михайло Ратушний (Конгрес українських націоналістів) застерігав, що не можна допускати російськими записами «уже паспортної русифікації нашої держави». Ще різкіше висловився Левко Глухівський: «Серед нас є колеги, які ну просто патологічно ненавидять українську мову...»

Як наслідок, навіть поіменне голосування виглядало малопродуктивним. Виручив В'ячеслав Носов, який нагадав, що досить набраної однієї третини голосів, щоб визнати законопроект неприйнятним, і комісія Володимира Стретовича повинна визначитися, чи відповідає він вимогам Конституції України. На тому і зійшлися.

Як не прикро, але представники полярно крайніх політичних сил парламенту висловили цілком протилежні думки і з приводу доцільності створення в Україні вільних економічних зон.

Наприклад, Михайло Ратушний, Богдан Ярошинський запитували: чи загалом варто у нас створювати такі зони, які можуть стати осередками економічної регіоналізації нашої держави або ж перетворитися на кримінальні зони тіньової економіки? А Наталка Вітренко, навпаки, посилаючись на постулати відомого економіста, запевняла, що проводити економічні експерименти слід саме в зонах, а не в усій державі зразу.

Та як там не було, більшість народних депутатів визнала потрібнішим уже вдруге відправити законопроект на доопрацювання.

Схоже, за цією самою інерцією відправлено на доопрацювання і законопроект про зауваження та пропозиції Президента України щодо деяких положень закону «Про державний матеріальний резерв України». Не зважили навіть на те, що профільні постійні комісії визнали за доцільне врахувати ці зауваження і пропозиції глави держави.

Загалом, як би там не було з принципами, багато хто з депутатів невдоволений тим, що цього сесійного дня парламент не просунувся вперед з усіх питань, які він розглядав. А оцінка Володимира Марченка була ще різкіша: «Мені соромно за порядок денний.., тому що в ньому жодного ключового питання».

Анатолій БЕНЬ.

Хроніка. Факти. Події

● *Бонн*

Вибачилися за предків

Федеральний канцлер ФРН Гельмут Коль перебуває з офіційним візитом у Чехії, щоб підвести риску під сумними сторінками у відносинах між обома країнами. Під час візиту Гельмут Коль і глава уряду Чехії Вацлав Клаус підписали спільну «Німецько-чеську заяву про двосторонні відносини та їх майбутній розвиток». Гельмут Коль вибачився перед чеським народом за злочини, які коїли тут фашисти, а Вацлав Клаус — за примусове виселення судетських німців з Моравії та Богемії до Німеччини.

● *Київ*

Новий раунд: нові пропозиції

Під час чергового брифінгу в МЗС України перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко поінформував про результати восьмого раунду україно-румунських переговорів у Бухаресті щодо укладання Договору про дружбу та співробітництво. Сторони обмінялися новими пропозиціями щодо неузгоджених питань. Українська сторона, йдучи назустріч побажанням румунської, розглянула можливість вдосконалення узгодженого раніше тексту договору в тій частині, що стосується прав національних меншин. Крім того, за словами першого заступника міністра, делегації завершили редагування статей, які були узгоджені вже раніше, і домовилися провести наступну зустріч в Києві.

● *Брюссель*

Вимоги опозиції вивчатиме ЄС

Європейський союз має намір встановити контакти з опозицією в Белграді, щоб чітко усвідомити, чого вона домагається. Про це заявив Голова Ради ЄС на рівні міністрів закордонних справ, глава МЗС Нідерландів Ханс ван Мірло. Він також повідомив, що ЄС звертається до президента Сербії Слободана Мілошевича з настійним закликом негайно і найшвидше виконати рекомендації ОБСЄ про визнання перемоги опозиції на муніципальних виборах у 14 містах країни.

● *Відень*

Спасибі благодійникам

Минулого тижня в Україну з Австрії повернулися 12 дітей і троє лікарів з Конотопа, які протягом десяти днів перебували у її столиці на запрошення Фонду допомоги дітям, котрі мають онкологічні захворювання (президент фонду міністр Мартін Бартенштайн), повідомила віденська газета «Кур'єр». У лікарнях Відня пацієнти пройшли повне медичне обстеження, а українські фахівці вивчили сучасне ультразвукове обладнання, що фонд передав Конотопській лікарні. Зокрема, прилад для діагностики захворювань щитовидної залози. Планується, що благодійники перекажуть в Україну ще 100 тисяч австрійських шилінгів (приблизно 10 тисяч доларів).

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Коментар

Навіщо Президент поїхав до Варшави?

ЗГІДНО з протоколом, яким послуговуються для планування візитів перших осіб держав, нині черга Президента Польщі Александра Кваснєвського відвідати Україну. І, скоріш за все, його візит таки відбудеться цього року. Але пояснити поїздку до Польщі Президента України Леоніда Кучми також не важко. Йому буде вручено почесну нагороду «Оскар польського бізнесу».

Як повідомила другий секретар посольства Республіки Польща в Україні Ева Фігель, Леонід Кучма стане п'ятим лауреатом «Оскара» і потрапить у досить авторитетну «компанію». Починаючи з 1992 року, «Оскара» було вручено Збігнєву Бжезинському, Гансу-Дітріху Геншеру, Джиму Картеру і Єжи Гедройцю. До речі, саме Єжи Гедройц, людина дуже авторитетна у Польщі, колишній дисидент, редактор паризького журналу «Культура», і запропонував кандидатуру Леоніда Кучми. За словами Еви Фігель, Президента України буде нагороджено за особливі заслуги у налагодженні економічного співробітництва між нашими державами.

А щоб не бути марнослівною, наведу тільки кілька цифр. 1995 року товарооборот між нашими державами сягнув 1 млрд доларів. Торік ця цифра зросла до 1,5 млрд доларів. На думку польської сторони, такий прогрес був би неможливий, якби не економічна стратегія, що її провадить Президент України Леонід Кучма.

Але, звичайно, крім церемонії вручення, у програмі візиту є й переговори з Президентом Польщі Александром Кваснєвським. Міністри зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та економіки Польщі підпишуть меморандум про заходи щодо лібералізації двосторонньої торгівлі між країнами. Це накладає на українських товаровиробників певні зобов'язання. Згідно зі статистикою департаменту торгівлі Польщі, головні її торгові партнери як щодо експорту, так і щодо імпорту — країни ЄС. Отже, якщо український виробник поступатиметься західним конкурентам у якості, то може не тільки не завоювати польський ринок, а й втратити свій. Вже нині на прилавках українських магазинів —найпопулярніші продукти саме ті, що вивезені з Польщі...

Проте, мабуть, не правильно було б думати, що президенти обговорюватимуть тільки суто економічні проблеми. Співробітництво з Польщею, якій вдалося за досить короткий термін реформувати не лише економіку, а й внутрішньополітичну систему і практично інтегруватися майже в усі європейські структури, досить бажане для України. Польща завжди не приховувала свого бажання бачити на східному кордоні могутню і незалежну державу — Україну, яка була б гарантом безпеки Республіки Польща. У цій державі добре пам'ятають застереження Пілсудського: «Без незалежної України неможлива незалежна Польща».

З іншого боку, й Україна бажає мати якнайкращі відносини з Польщею, яка одною ногою стоїть у НАТО. А сусідство з натівською державою, безсумнівно, зіграє свою роль щодо безпеки України. Тому, скоріш за все, президенти обговорюватимуть перспективи інтеграції двох країн в євроструктури, розширення НАТО на Схід, можливості налагодження особливого партнерства між Україною та альянсом. А журналіст з радіо «Свобода» навіть висунув версію, що два президенти міркуватимуть, яким чином вони можуть «вплинути» на інтеграційні процеси між Росією та Білоруссю, що, по суті, означають злиття двох держав в одну. Мовляв, президенти навіть обговорюватимуть можливість тристоронньої зустрічі, у якій візьме участь і Президент Білорусі Олександр Лукашенко.

З огляду на те, скільки накопичилось проблем, можна сказати, що Леонідові Кучмі дуже вчасно вручають «Оскара». А якщо зважити, що в Україні вже фактично розпочалася передвиборна гонка, то нинішню нагоду можна назвати першим кроком до... наступного президентства.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Перуанські партизани не вмирають і не здаються

Цими днями минає місяць з моменту захоплення бойовиками лівого Революційного руху Тупака Амара (РРТА) заручників. Нагадаємо, що інцидент стався у Посольстві Японії в столиці Перу Лімі, куди з нагоди святкування дня народження японського імператора Акіхіто прийшло близько 700 гостей.

І хоча президент Альберто Фухіморі категорично відмовився виконувати вимоги терористів, переважну більшість заручників звільнено. Нині в посольстві утримують 73 заручники, подальша доля яких поки що не відома, бо РРТА пообіцяв, що жоден полонений не залишить будинок, поки уряд і президент Перу не виконають усіх висунутих вимог.

Мабуть, це вперше у світовій практиці, коли інцидент із захопленням такої кількості впливових політиків і бізнесменів затягнувся на місяць. І якщо «драма із заручниками» забезпечила Перу перше місце в усіх інформаційних повідомленнях засобів масової інформації, то економіці цієї держави вона зробила ведмежу послугу.

Враховуючи те, що Перу виходить занадто повільними темпами з економічної кризи, захоплення заручників, серед яких опинилися представники провідних світових фірм, — потенційна загроза іноземним інвестиціям і додатковий тягар для і так уже завантаженої урядової команди.

Директор лімського офісу фінансової фірми «ІНГ-Барінгс ЛТД» Пабло Морейра занепокоєний тим, що спад інвестицій разом із зростаючим розчаруванням економічними показниками ще більше вповільнить здійснення приватизаційної програми. На думку Морейра, вже сьогодні можна говорити, що інцидент із заручниками вплине на темпи зростання ВВП 1997 року: «Якщо раніше ми планували 4—5 відсотків, то вже нині прогнозуємо 3—4 відсотки».

На думку експерта з економіки та цінних паперів у відділенні компанії «Меррілл Лінч енд компані» у Лімі Мігеля Паломіно, протягом останнього місяця сповільнилися і темпи проведення реформ, бо всю увагу уряду було віддано проблемі звільнення заручників. У разі кровопролиття або політично принизливого розв'язання проблеми можливість маневру Фухіморі буде ще більш обмеженою.

Проте щодо самих інвесторів, то вони не поспішають драматизувати ситуації. «Якщо ви запитаєте, чи є захоплення заручників у посольстві ознакою того, що Перу стає дедалі нестабільнішою державою або це просто винятковий випадок, то я сказав би, що це друге», — помітив Марк Хоффман, який нещодавно відкрив офіс компанії «Буз, Аллен енд Гамільтон». З огляду на це постає запитання, чи поділяють таку саму думку бізнесмени, що того злощасного дня опинилися в посольстві, серед яких переважна більшість представників японських фірм?

Головними причинами, чому іноземні інвестори не поспішали вкладати свої гроші в економіку Перу, були терористичні організації та партизанські рухи. Завдяки зусиллям Фухіморі, а також спробі уряду протистояти тероризму на загальнодержавному рівні країна почала приваблювати капітал іноземний. У період з 1993 по 1995 рік Перу набула слави однієї з країн із найскорішим зростанням економіки у світі. Невже партизани знову повернуть державу до періоду бідності та ізоляції?

У будь-якому разі, на міжнародному рівні думка про ризик у країні залежатиме від остаточного врегулювання ситуації в резиденції японського посла.

Наталя РІЗНИК.
За матеріалами зарубіжної преси.

На знімку: президенти Перу Альберто Фухіморі (праворуч) та Республіки Корея Кім Ен Сам обмінюються тостами. Під час переговорів президентам вдалося домовитися про надання Перу 1 млн. доларів кредиту на будівництво сучасної лікарні.

Банкір — професія популярна

У Латвії одна з найпопулярніших фігур — президент центрального банку і пілот-аматор тридцятитрьохрічний Ейнарс Репше.

За його сприяння після трирічної перерви, пов'язаної з крахом багатьох банківських структур, створено два нових банки, причому за іноземної участі, що свідчить про міжнародну довіру.

Ейнарс Репше вважає, що «нині у банків коштів достатньо і процентні ставки на кредити стали прийнятні для підприємців. Проте не розв'язано деякі питання щодо розвитку ринку нерухомості». Він також додав: «Слід розуміти, що банкам потрібні не тільки застави, набагато важливіші для них — надійні отримувачі кредитів, у спроможності яких вкладати і повертати гроші не доводилося б сумніватися».

Президент Банку Латвії наголосив, що національна валюта — лат — стабільна і щодо цього жодних змін не очікується. Інфляція 1996 року впала до 15 відсотків, і за умови збереження в нинішньому році твердого бюджету і продуманої податкової політики можна досягти менш як 10-відсоткової інфляції.

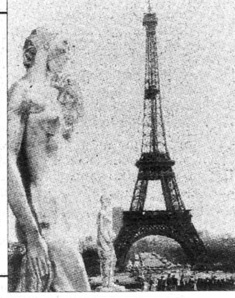
Торік експорт з Латвії зріс на 12 відсотків. Очікується 2-відсоткове зростання валового національного продукту. За прогнозами Ейнарса Репше, найближчими роками рівень життя в Латвії може підвищитися.

Володимир СТРОЙ.

Колись вежа муляла очі

Під час своєї поїздки до Парижа англійський поет і художник Вільям Морісон майже весь час проводив у ресторані Ейфелевої вежі. «Вас, мабуть, дуже вразила вежа?» — спитали його. «Справді вразила, —вигукнув Морісон. — Я не виходжу з ресторану, бо це єдине місце в Парижі, де я не бачу цю кляту вежу...»

Але часи змінилися, змінилися і смаки. Нині, як свідчать соціологи, переважна більшість неєвропейців вважають символом європейського континенту саме Ейфелеву вежу.

Як упаде село, то що від держави залишиться?

***ГАЛИНА ОСАДЧА** знає село і сільську працю по своїх мозолях. Не один десяток літ працювала вона в овочівницькій бригаді колгоспу. Згодом разом із сином Олегом зайнялася фермерством. У неї, досвідченого агронома, справи відразу пішли вгору. А в господарстві, якому віддала кращі роки свого життя, навпаки, як у прірву покотилися. Тоді до неї й кинулися односельці: «Галино Василівно, просимо, прийми колгосп, бо за вітром пустять усе нажите тяжкою працею». Осадча прислухалась.*

—Галино Василівно, пам'ятаю торішню нашу зустріч, коли ви, новоспечений голова КСП, заявили журналістам, що всіх своїх колгоспників фермерами зробите...

—Було таке. Це я сказала, самі розумієте, в переносному значенні. Адже жодну людину неможливо зробити фермером, якщо вона сама того не хоче. Я говорила, що спробую повернути людям почуття господаря, хазяїна своєї землі.

—Вдалося вам цього досягти?

—За рік господаря не виховаєш. Те, що насаджувалося десятиліттями: байдужість, безвідповідальність, нехлюйство, — викорінюватимемо дуже довго. Проте зрушення в нас у господарстві сталися. Деякі колгоспники зрозуміли, що таке виробнича дисципліна, коли їм за декілька прогулів не зарахували стаж за цілий рік. Були й інші «круті» накази, що подіяли, як холодний душ. Особливо на крадіїв та інших любителів прихопити, що не так лежить.

—Приватна власність на землю і без наказів змінює психологію селянина...

—Хотілося б, щоб так сталося і в нас. Але з власного досвіду знаю, що на селі довго запрягають. Особливо, коли час від часу долинають згори суперечливі команди: «Цоб!», «Цабе!», «Тпру!». Водночас, дехто з державних мужів переконаний у тому, що досить видати укази і написати постанови, як завтра село заживе «по-капіталістичному». Це велика помилка. Пригадайте недавні часи: над тим, щоб вкласти ту чи іншу ідею в голови мас, працювали райкоми, обкоми, мільйони штатних і позаштатних агітаторів та пропагандистів. А тепер? Ми хочемо здійснити соціальну революцію на селі, залишивши селян без газет, без радіо і часто без світла. На кого покладаються реформатори? На голів КСП? Та в них голови пухнуть від питань, де купити у борг солярку і відремонтувати до весни сівалки. Щоправда, є й такі, у котрих голова болить за інше: як, скориставшись кризою, напхати власні кишені.

—І все-таки у вашій рідній Углуватці вже видано людям земельні паї?

—Незабаром почнемо видавати. На одного члена КСП у нас припадає 2 гектари 16 соток землі. Але не всі одержать однаковий пай. Його розмір залежатиме від трудового стажу кожного працівника й пенсіонера.

—Які ваші дії як голови правління КСП після розпаювання землі?

—Зберемо колектив і запитаємо кожного, що він робитиме зі своїми майновим і земельним паями. Хто захоче вийти з колективного підприємства — будь ласка. Хай люди вибирають, як їм краще працювати — гуртом, самостійно чи у невеликій спілці.

—А які плани у КСП?

—Будемо реформуватися. Нині у сільгосппідприємстві працюють 320 чоловік. Основна частина зайнята в рільничій бригаді, на молочнотоварних та свинофермах, у будівельній бригаді. За галузевим принципом ми створимо окремі цехи чи кооперативи, які матимуть власні рахунки в банку і господарюватимуть на свій страх і ризик.

—А пенсіонери?

—Про них найбільше болить душа. Їх у нас 530. Правління КСП запропонувало такий варіант: якщо пенсіонери здадуть нам свої земельні паї, ми створимо спілку, яка оброблятиме їхні наділи і обслуговуватиме всіх членів тієї спілки. Хто не забажає вступити до громади, може віддати в оренду свою землю фермерові чи іншому господареві. Вибір, слава Богу, є.

—А ви особисто не збираєтесь повернутися до фермерства?

—Я дала слово своїм односельцям і не можу підвести їх. Тим паче тепер, коли село поставили на коліна...

—А що, на вашу думку, потрібно, щоб воно піднялося?

—Столипіна свого немає — розумної державної політики. Хіба вижив би десь у світі найпідприємливіший і найпрацьовитіший фермер, аби у нього свинину закупили по 60 копійок і таку саму ціну заправили за один літр пального?! Або за тонну селітри забрали тонну і 175 кілограмів пшениці? Літр імпортного шипучого напою-сурогату коштує 1 гривню 70 копійок, а літр молока закуповують по 18 копійок...

—І все-таки я бачу, Галино Василівно, ви не настроєні здаватися. Недарма асоціація власних кореспондентів центральних газет, що працюють на Черкащині, визнала вас лауреатом 1996 року і переможцем у номінації «Честь хліборобського роду».

—Журналістам за визнання спасибі. А здаватися ні я, ні мої друзі-колеги не збираємося. Бо як упаде село, то що від держави залишиться?!

Розмову вела
Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Аукціони

Дійшла черга довгобудів

Серед 56 об'єктів незавершеного будівництва, які ми продали торік, у Грозиному Коростенського району розташований єдиний, що дістався покупцеві після некомерційного конкурсу. Починали його будувати як лабораторний корпус тодішнього Інституту сільського господарства Нечорноземної зони. Нас цікавила не так виручка від продажу, як те, щоб його було використано найефективніше. Переміг проект одного киянина. Бо тут перетикається дві автомагістралі: з Києва на Варшаву і з півдня на Білорусь. Потік машин великий, а сервісу — ніякого. Новий власник довів, що здатний створити сервісний комплекс, який матиме все необхідне: від майстерні для ремонту автомобілів — до сауни й ресторану.

Найбільше об'єктів продали на аукціонах. Свиноферму в одному з сіл, наприклад, купило не місцеве господарство, а СП «Міраж» із Житомира. Недобудований цех у Чоповичах — київське ТзОВ «Лабро», а незавершену їдальню в Андрушівці — місцевий мешканець. Найбільше продавали тих об'єктів, будівництво яких припинилося через брак чорнобильських коштів. Це й 50 будинків у Володимирівці Баранівського району, що спершу призначалися для переселенців. Їх добудовуватимуть місцеві мешканці. Між іншим, тільки в Брусилівському районі близько п'яти сотень таких незакінчених житлових будинків.

Напружена програма роботи філіалу цього року. У переліку визначених для продажу об'єктів 6 лазень, 3 асфальтобетонні заводи, цегельний, комбікормовий заводи, два будинки побуту, свиноферма, їдальня, картоплесховище, теплиця тощо.

Олексій ПАВЛУШЕНКО,
директор Житомирського філіалу Центру продажу об'єктів незавершеного будівництва;
Олексій КАВУН.

Житомир.

Паперова хвиля закінчується

Останнім часом у Херсонському регіональному центрі сертифікатних аукціонів пожвавлення — щодня буває 100 —200 чоловік. Люди поспішають вкласти майнові та компенсаційні сертифікати у підприємства, які вони вважають перспективними.

Щойно завершився 9-й спеціалізований аукціон, підсумки якого підбивати рано. У попередніх узяло участь 1889 підприємств України. Від фізичних і юридичних осіб одержано більш як 6480 замовлень. Компенсаційних сертифікатів використано на 1 мільйон 996 тисяч гривень. Якщо згадати ще про 23 торішні «майнові» аукціони, на яких виставляли свої акції на продаж 5269 підприємств країни і 108 херсонських (було прийнято заявок від 36 тисяч чоловік і понад 90 юридичних осіб), то можна говорити про завершення певного етапу приватизації. На думку працівників центру, десь із середини нинішнього року слід очікувати проведення таких аукціонів, у яких населення вкладатиме не цінні папери, а гроші.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Плюс... бризки шампанського

Передноворічний приватизаційний аукціон у Сімферополі став аукціоном рекордів.

Всі запропоновані до продажу об'єкти малої приватизації — три павільйони, буфет, кафе, два приміщення, чотири магазини, два склопункти та приміщення магазину — знайшли на торгах своїх власників. За аукціонні лоти змагалися 60 (!) потенційних покупців. Лотами-рекордсменами стали склопункт № 49 і магазини № 49 та № 54, що прибавили, відповідно, 12, 9 та 10 підприємців. Стартові ціни об'єктів збільшилися в ході торгів у 45,4, 16,5 та 12,2 раза. Склопункт та магазин № 49 придбала фізична особа. Переможцями торгів стали також чотири юридичні особи, семеро приватників та товариство покупців, створене з членів трудового колективу. Загальна ціна продажу аукціонних лотів в середньому у 2,6 раза перевищила суму їх стартових цін і сягнула 360 700 гривень. Після завершення торгів об'єктами малої приватизації з молотка пішли святкові лоти: сувенірна півторалітрова пляшка «Шампанського», ялинка та торт-велет.

На прес-конференції начальник представництва Фонду держмайна України у Сімферополі Ніна Баранова повідомила журналістам, що протягом року в місті форму власності змінили 94 малі підприємства, 27 з яких приватизовано через аукціони. У 1997 році, наголосила Ніна Баранова, темпи роздержавлення комунального майна не знижуватимуться. Як передбачається, нових власників знайдуть близько 100 об'єктів. Загалом у кримській столиці ще належить приватизувати близько 400 малих підприємств.

Борис СЕРГІЙКО.

Дивіденди нам тільки сняться

Від першої особи

НА 1 січня 1997 року 86,5 відсотка запоріжців отримали свої приватизаційні майнові сертифікати. А ось що робити далі з тією 52-мільйонною часткою державного майна, що припадає на один такий сертифікат, як повідомив заступник директора Запорізького регіонального центру сертифікатних аукціонів Володимир Клочко, визначилося до 60 відсотків.

Але далеко не всі з тих, хто вже вклав сертифікат у конкретне підприємство, вірять, що це сприятиме економічному перетворенню суспільства, і кожному особисто.

Сергій САМУСЬ, водій птахофабрики «Дмитрівська» Оріхівського району:

— Ніякого сертифіката я не отримував. Не знаю, можливо, батьки за мене зробили це, але мені все одно. Я не вірю в усі оті обіцянки. Навіть не цікавився, куди вклали свої сертифікати батьки.

Скажіть, як я можу у щось вірити, коли зарплати не дають з травня минулого року?! Вважаю, що той сертифікат — обдиралівка. Не вірю, що сертифікат допоможе мені стати власником.

Григорій ГУЗЬ, пенсіонер, 42 роки пропрацював на металургійному комбінаті «Запоріжсталь» (пройшов шлях від помічника машиніста залізничного крана до змінного майстра):

— Сертифікат отримав минулого року й здав на зберігання на рідну «Запоріжсталь». Хочу взяти участь у приватизації свого заводу. І в цьому нам має допомогти рада ветеранів комбінату.

Скажу чесно: особливо я не очікую отримати якісь доходи, які, можливо колись і будуть. Але нині, самі знаєте, який час: нестабільний, хисткий. Упевненості в тому, що сертифікат працюватиме, немає. Багато дуже в нас шахраїв розвелося. Якщо вони не завадять, то онукам ці акції «Запоріжсталі» стануть у пригоді.

Галина Іванівна ВОВК, робітниця ВАТ «АвтоЗАЗ»:

— Сертифікат одержала ще два роки тому. Як тільки почали їх видавати. А коли почалася приватизація нашого автозаводу, відразу вклала його у свій же завод, де пропрацювала 18 років. Потім бігала, хотіла й сертифікати дітей вкласти, але вже не приймали.

Думали всі, що все буде гаразд. Але тепер ні віри, ні надії отримати якусь віддачу. Завод стоїть, зарплати нема. На місяць, буває, працюємо день-два. Доводиться, щоб вижити, підробляти то в саду, то в колгоспі на овочах, то, ось як зараз, на базарі — продаю те, що заробила натуроплатою.

Але із «АвтоЗАЗу» не розраховуємося. Сподіваємося, що повернуться старі часи й завод працюватиме, як і раніше: постійно, в кілька змін. Буде зарплата, і нам не доведеться бігати в пошуках заробітку, щоб прогодувати дітей. Буде можливість щось відкласти, про щось мріяти.

Сергій Б., інженер ВАТ «АвтоЗАЗ»:

— Вірю, що всі акціонери «АвтоЗАЗу» ще дякуватимуть долі, що привела їх на автозавод. Настануть часи, коли ми не плакатимемо, що за весь минулий рік змогли випустити менш як сім тисяч «Таврій».

Ось днями на перших зборах акціонерів наш генеральний директор Олександр Сотников повідомив, що завершуються переговори з інвесторами, і вже нинішнього року є надії випускати автомобілів у десять разів більше. Що наші «Таврії» більш як на 500 доларів подешевшають... Хоча сьогодні в це мало хто вірить, я — вірю!

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

СЕРЕД безлічі завдань, над розв'язанням яких б'ється наше суспільство, є одне питання, здатне відсунути на задній план розв'язання найнагальніших проблем. Це питання, судячи з тієї уваги, яку йому приділяє частина депутатського корпусу та деякі засоби масової інформації, стосується складання депутатами присяги.

Депутатська присяга: на сцені й за лаштунками

Для пересічного громадянина, знайомого з цією проблемою за повідомленнями з газет, радіо і телебачення, справжні спонукальні мотиви суєти навколо присяги приховано так само, як від театрального глядача, який спостерігає за грою акторів на сцені, сховано напружену роботу режисерів, монтерів сцени та іншого обслуговуючого персоналу за лаштунками.

Загалом, наявність присяги — справа позитивна, бо передусім вона дає змогу поставити заслін діяльності тих депутатів, дії яких спрямовано на позбавлення України суверенітету шляхом втягнення її до НАТО та забезпечення контролю над нею наднаціональними структурами на зразок Європейського союзу.

А коли врахувати, що нині закінчується етап виривання України з тієї православної історичної спільноти, в якій вона прожила останні 350 років і в якій сформувалась як держава, й розпочинається її пришивання до західноєвропейської католицько-протестантської спільноти, то актуальність депутатської присяги на момент початку роботи парламенту наступного скликання різко зростає. Бо саме депутати наступного скликання працюватимуть у період, коли остаточно стане ясно, що всі муки й поневіряння українського народу, яких він зазнав в останні роки, є наслідком розв'язання головного геополітичного завдання сучасності: забезпечення виведення України з одного Союзу та введення до другого. І від відповідальності депутатів перед народом і дотриманням ними складеної присяги залежатиме дуже багато.

Зрозуміло, що акт складання присяги має здійснюватися в суворій відповідності до Конституції. А її стаття 79, що регламентує процес прийняття депутатами присяги, передбачає його «перед вступом на посаду» і «перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради», після чого й набувають чинності їхні повноваження.

Якщо із складанням присяги у депутатів наступного скликання не виникне проблем, то з нині діючим депутатським корпусом не все так просто.

Слід пригадати, що нову Конституцію України було прийнято на п'ятій сесії нинішньої Верховної Ради, тобто третього року роботи парламенту, і спроби внести нову точку відліку враз могли створити низку юридичних недоречностей.

По-перше, якщо визнати повноваження нинішніх депутатів лише з моменту складання присяги, то відразу постає питання про легітимність прийнятих ними в період з 11 травня 1994 року по 28 червня 1996 року постанов, законів, та й самої Конституції України.

По-друге, згадка про те, що присягу складають перед вступом депутатів на посаду, однозначно створювала правові можливості для перевиборів усього керівництва Верховної Ради (власне кажучи, сподівання організувати перерозподіл портфелів спочатку було головною причиною всієї метушні навколо присяги).

По-третє, початок відліку депутатських повноважень з моменту принесення присяги разом з конституційною нормою, яка передбачає, що термін цих повноважень становить чотири роки, цілком міг створити передумови для продовження повноважень нинішнього скликання Верховної Ради до 2000 року. На що він зовсім не заслуговує, бо виявився не спроможним припинити сповзання України до злиднів і цілковитої залежності від зовнішніх кредиторів, які вимагають від неї абсолютної слухняності.

Зайве казати, що спроби реалізувати бодай одну з цих можливостей здатні були б не тільки надовго заблокувати законотворчий процес, а й серйозно дестабілізувати ситуацію в Україні. Саме тому частина депутатів вважає за необхідне норму Конституції щодо прийняття присяги застосувати до наступних скликань парламенту. Їхню позицію «непідписання» зустрічають у штики представники правонаціоналістичних сил, які віддають перевагу гучним фразам про закон замість його дотримання.

Та головна причина безупинного розкручування питання про депутатську присягу полягає в прагненні зберегти депутатів-сумісників. Адже Конституція забороняє депутатам Верховної Ради займатися іншою діяльністю, крім наукової і творчої. Але близько сорока депутатів, нехтуючи принципом поділу влад і зневажаючи Конституцію, закони та власні передвиборні заяви, продовжують займати пости в структурах виконавчої влади. Так забезпечується поєднання, з одного боку, —депутатської недоторканності та впливу на зміст законів, а з другого — можливість займатися розподілом матеріальних і фінансових ресурсів на підставі самими ними підготовлених і прийнятих законів. Власне, принцип розподілу влад, загальновизнаний у світі і продекларований у Конституції України, передбачає, що приймати закони мають одні структури, а виконувати — інші, щоб не було спокуси написати закон «під себе».

І тепер, коли депутатів-«двостаночників» поставлено перед вибором «або депутатство, або робота у виконавчій владі», — для збереження їх нинішнього становища вживаються спроби об'єднати в одну групу депутатів-«двостаночників», чиї повноваження мають бути припинені відповідно до Конституції, з депутатами-«непідписантами».

Розрахунок тут простий: позбавлення повноважень сотні депутатів призведе до паралічу парламенту, бо забезпечити кворум у цьому разі буде практично неможливо.

Лобіюючи інтереси «двостаночників», представники «демократичних сил» маніпулюють статтею 79 Конституції (Присяга депутатів), жодного разу не обмовившись про статтю 104 Конституції (Присяга Президента). Але ж бо не тільки 63 депутати Верховної Ради, а й Президент України не підтвердив своїх повноважень на новій Конституції, що зовсім не обов'язково: ці статті стосуються лише новообраних депутатів і новообраного Президента. Вибіркове ставлення до депутатів і Президента цілком зрозуміле: згадка про депутатів, які не підписали присяги, сприяє збереженню постів у структурах виконавчої влади, а така сама згадка про Президента сприятиме втраті цих постів. Адже недарма один із найбільших політологів XX століття написав знамениту фразу: «Люди завжди будуть дурненькими жертвами обману, якщо за кожною політичною заявою не вбачатимуть цілком конкретні економічні інтереси».

Та найпікантніше в ситуації з присягою те, що жоден із депутатів присяги як такої не приймав! Розумію здивування читачів, які, мабуть, не раз перечитали попередню фразу. Та тільки через необізнаністі громадян можна згодовувати їм фальсифіковані матеріали і просто відверту брехню. Адже з багатьма матеріалами, як, наприклад, із стенограмами засідань Верховної Ради, пересічному громадянинові ознайомитися не легше, аніж верблюдові пройти через вушко голки.

Які були умови, що супроводжували прийняття присяги? Ризикуючи стомити читача довгою цитатою, все-таки наведу уривки з тексту стенограми засідання Верховної Ради від 12 липня 1996 року (повністю наведено в стенографічному бюлетені № 191 від 12.01.1996 р., стор. 110—111):

«Через кілька хвилин депутати складуть присягу на вірність народу і Конституції України. Загалом це текст для новообраних депутатів до набуття ними депутатських повноважень. Для присутніх тут це пройдений етап. На них поширюється принцип незворотності дії закону. Проте вже зараз чути... про зміщення з посад і таке інше. Усе це разом узяте (з будь-якого боку ініційоване) — це політиканство, це дрібниці, це дріб'язок, який треба відкинути беззастережно (оплески).

Треба утримуватися від суєтності довкола Конституції. Складання присяги — морально-політичний акт.., а не юридичний акт (оплески)».

Морально-політичний акт, що не може мати жодних юридичних наслідків, на зразок перевиборів, подовження або припинення повноважень! Але ж багато хто з депутатів, які вважають себе юристами, з наполегливістю, що гідна кращого застосування, старанно вбивають в суспільну свідомість зовсім невірні уявлення. Важко сказати, чим це можна пояснити — профнепридатністю чи просто впевненістю в цілковитій безкарності за обман співгромадян.

Цікаво, що багато хто із депутатів-«непідписантів» прямо заявляє: «У тексті присяги немає нічого неприйнятного. Та коли зважити, що здійснити цей морально-політичний (а не юридичний!) акт нас змушує депутат Ч., ціну якому ми добре знаємо, то ми вже ліпше утримаємося поки що від цього дійства».

І останнє. За місцем, але не за важливістю. Під час прийняття Конституції я наполягав на введенні конституційної норми, що забороняє фінансування з-за кордону політичних партій України. Адже недарма кажуть, що «хто платить, той і замовляє музику». А «п'ята колона», яка обслуговує інтереси своїх зарубіжних спонсорів, народові України не потрібна. За заборону на іноземне фінансування українських політичних партій проголосували 73 комуністи, 15 соціалістів, 19 членів міжрегіональної депутатської групи, лише двоє рухівців (із 218!), троє членів фракції «Центр» і жодного (!) депутата з груп «Державність» та «Реформи». Люди, котрі голосніше від усіх кричали про вірність Україні, «зарубали» конституційну заборону на підгодовування з іноземних джерел! Адже недарма політологи, які вивчали нашу ситуацію, із сумом кажуть: «Українські політики можуть чинити будь-які злочини проти свого народу, та їм усе зійде з рук, якщо вони не забудуть при цьому голосно кричати про свою відданість і любов до України».

Володимир АЛЄКСЄЄВ,
народний депутат України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про постанову Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 21 червня 1996 року № 835-1

Постановою Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 21 червня 1996 року № 835-1 «Про особливості застосування в Республіці Крим чинного податкового законодавства України в частині оподаткування бартерних (товарообмінних) операцій» встановлено додатковий збір від реалізації бартерної операції, який обчислюється від вартості бартерної операції і сплачується господарюючими суб'єктами Автономної Республіки Крим. При цьому визначено, що оподатковуваний прибуток таких суб'єктів зменшується на суму сплаченого збору.

Ця постанова суперечить пункту 1 частини другої статті 92 Конституції України, відповідно до якого система оподаткування, податки і збори встановлюються виключно законами України.

Вичерпний перелік загальнодержавних податків та інших обов'язкових платежів, які визначаються Верховною Радою України і справляються на всій території України, а також місцевих податків і зборів, що встановлюються органами місцевого самоврядування відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, встановлених законодавством України, визначено статтями 14 і 15 Закону України «Про систему оподаткування». Збір від реалізації бартерної операції цим переліком не передбачено. Отже, його встановлення суперечить зазначеному Закону та виходить за межі повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Постанова Верховної Ради Автономної Республіки Крим також не відповідає пункту 11.1 статті 11 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», згідно з яким ставки податку на прибуток, об'єкт оподаткування і порядок обчислення і сплати податку не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законодавчими актами, крім цього Закону.

Виходячи з наведеного та відповідно до статей 102, 135 та 137 Конституції України **постановляю:**

1. Зупинити дію постанови Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 21 червня 1996 року №835-1 «Про особливості застосування в Республіці Крим чинного податкового законодавства України в частині оподаткування бартерних (товарообмінних) операцій» як такої, що не відповідає Конституції та законам України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
18 січня 1997 року.

КЛИЧЕ «СІЧ» ЗА ЗОРЯНІ ПОРОГИ

Закон України «Про космічну діяльність» як основа вдосконалення ракетно-космічних досліджень

ЮВІЛЕЙНИЙ для України 1996 рік був відзначений історичною подією — прийняттям Конституції. Це завершення важливого етапу розбудови нашої державності.

Одним із перших після прийняття Конституції Верховна Рада України ухвалила Закон «Про космічну діяльність». Це — переконлива відповідь на питання: «Яку державу ми будуємо?» Україна XXI сторіччя має бути високорозвиненою, високотехнологічною, промисловою, з сучасним науковим та технічним потенціалом державою. Вона має посісти гідне місце серед передових країн світу, що визначатимуть технічний та науковий прогрес людства, забезпечуючи своїм громадянам гідне місце у світовому співтоваристві.

Запорукою прогресу в економіці та її провідних галузях у розвинених країнах є ракетно-космічна галузь, де сконцентровано найважливіші досягнення науки та техніки, найбільшу кількість ноу-хау, винаходів та сучасних високих технологій. Західні економісти сьогодні виділяють 21 критичну технологію, 16 із яких використовують у ракетно-космічній галузі.

Їхнє впровадження в інші галузі забезпечує інтенсивний, поступальний розвиток економіки країни в цілому.

Враховуючи ці тенденції та світовий досвід, маємо формувати майбутнє нашої держави.

Історія космічних досліджень, створення ракетної техніки в Україні налічує понад 50 років. Ракетно-космічний потенціал України був і залишається одним із найбільших у світі: свого часу він складав основу космічної могутності СРСР. Це — промислові підприємства, наукові установи та організації, унікальні науково-дослідні лабораторії, випробувальні стенди, виробничі ланки, що їм немає аналогів у світі. Це — сотні винаходів, передових технологій, котрі становлять неоціненний доробок українських науковців, інженерів та конструкторів.

За короткий час практично завершено конверсію військового виробництва, реструктуризацію галузі, відновлено фундаментальний та галузевий сектори космічної науки, сконцентровано матеріальні та фінансові ресурси на обмеженій кількості високоспеціалізованих підприємств та організацій.

Ракетно-космічний потенціал України сьогодні — це понад 100 промислових підприємств, організацій та конструкторських бюро, більше 110000 висококваліфікованих робітників, досвідчених конструкторських та інженерних кадрів, нещодавно створений інститут космічних досліджень, призначений координувати роботу в цій галузі, де працюють майже 10000 науковців, тисячі військовослужбовців, які забезпечують роботу ракетно-космічних комплексів та центрів управління і прийому інформації з космічних апаратів, що зміцнюють оборону та безпеку нашої держави.

У 1995 році вперше вітчизняною ракетою-носієм «Циклон» було запущено супутник «Січ-1», а за чотири роки на замовлення Російського космічного агентства та Військово-космічних сил РФ було здійснено 31 запуск різних космічних апаратів ракетами «Циклон» та «Зеніт».

Українські фахівці розробили схему одноцільного управління космічними апаратами та сформували відповідну наземну інфраструктуру. Національні наземні засоби успішно забезпечують управління космічними апаратами «Інтербол», «Прогноз», «Січ-1», «Гранат».

За короткий час наша країна стала повноправним членом міжнародних організацій, що регулюють діяльність держав з дослідження та використання космічного простору, — фахового Комітету ООН, його юридичного та науковотехнічних підкомітетів, Міжнародної організації супутникового зв'язку, Комітету з супутників спостереження Землі, Міжнародної астронавтичної федерації, форуму космічних агентств та інших авторитетних міжнародних організацій.

Проведення робіт щодо організації ракетнокосмічної галузі нашої держави вимагало формування національного правового поля, яке регулювало б космічну діяльність.

Як член ООН з 50-х років Україна свого часу приєдналася та ратифікувала більшість міжнародних правових документів, котрі регулюють діяльність держав із дослідження і використання космічного простору. Проте цього було недостатньо для розв'язання завдань, котрі стоять перед галуззю в нових політикоекономічних умовах, що склалися після проголошення незалежності України та внаслідок реформування її економічної системи.

Нові завдання за старими правилами розв'язувати неможливо.

Якщо простежити хронологію появи визначальних для галузі документів, можна зробити висновок: послідовна державна політика спрямована на те, щоб і сьогодні, і завтра український потенціал відіграв провідну роль у сфері вивчення та освоєння космічного простору.

Історичне рішення про демілітаризацію галузі й необхідність збереження та зміцнення ракетнокосмічного і наукового потенціалу прийнято Указом Президента України «Про створення Національного космічного агентства» (29 лютого 1992 р.) і зафіксовано у Державній космічній програмі України.

Умови цивілізованого існування цієї галузі в світовому співтоваристві на міжнародному космічному ринку визначено правовими документами, підписання яких Україною стало підтвердженням державного курсу на інтеграцію України в коло космічних держав світу.

Це — угоди про принципи непоширення ракетних технологій, «Про співпрацю у галузі дослідження та використання космічного простору в мирних цілях» із США та Російською Федерацією, «Угода щодо міжнародної торгівлі в галузі комерційних послуг із космічних запусків» із США та інші міжнародні правові документи, приєднання до яких дозволило б космічній галузі України співпрацювати з провідними учасниками космічного ринку.

Підсумком правотворчої роботи останніх років став Закон України «Про космічну діяльність».

Закон гармонійно вписано в рамки Конституції, ним визначено місце космічного права в системі національного права. Космічне право тісно взаємодіє з громадянським, господарським, екологічним та іншими галузями права. Положення цього закону відповідають прийнятим міжнародним правом принципам, що дозволяє космічній галузі України ефективно здійснювати інтернаціональні космічні проекти, у тому числі і комерційні.

Закон визначає загальні правові принципи здійснення космічної діяльності в майбутньому, механізм її взаємодії з іншими галузями економіки та права і національного, і міжнародного.

В законі визначено основні напрями космічної діяльності в Україні: розвиток космічної науки і техніки, послуг і технологій, що сприяють підвищенню рівня національної економіки, фундаментальних досліджень Землі і космічного простору в інтересах країни та з метою забезпечення обороноздатності і безпеки держави, а також проголошено головний принцип космічної діяльності — принцип державного регулювання.

Це пояснюється кількома причинами.

Перша — свою правову основу цей принцип знаходить у положеннях Конвенції про відповідальність, яку ратифікував український парламент. Згідно з цією Конвенцією держава несе абсолютну відповідальність за діяльність суб'єктів космічної галузі, навіть якщо це і неурядова організація або приватна юридична особа.

Друга — пов'язана з міжнародною традицією, згідно з якою космічна діяльність була прерогативою держави.

Третя — в перехідний період економіки, який переживає Українська держава, серйозні недержавні суб'єкти з'явитися і ефективно та відповідально діяти в космічній сфері об'єктивно не можуть.

Закон «Про космічну діяльність» встановлює в Україні програмність космічної діяльності. Вона має міжнародний та внутрішньодержавний багатогалузевий характер, зачіпає інтереси багатьох учасників.

Космічна діяльність тісно пов'язана з реалізацією зовнішньополітичної концепції міжнародної діяльності держави, її оборонною доктриною. Тому й характер її довгостроковий, мета та завдання визначаються на значний проміжок часу.

Результати космічної діяльності мають геополітичне, військово-стратегічне та екологічне значення.

Закон визначає місце Національного космічного агентства України як керівного органу космічної галузі, характер взаємовідносин цього органу з Міністерством оборони, Національною академією наук України, іншими міністерствами та відомствами.

Прийняттям Закону «Про космічну діяльність» Україна зробила відчутний внесок у світовий правотворчий процес, тому що космічне право і космічна діяльність не можуть бути суто національними, бо часто космічна діяльність провадиться поза територією держави, яка її здійснює.

Ми передбачаємо, що входження нашої країни у світове співтовариство ринку космічних послуг призведе до його перерозподілу, вимагатиме вдосконалення та зміни окремих законів інших країн, з котрими у нас склалися партнерські стосунки.

Наприклад, під час здійснення міжнародного проекту «Глобалстар» Україна своїми носіями запускатиме 36 супутників із 48 всього сузір'я. Виникає необхідність внесення змін до національного законодавства про зв'язок, визначення порядку відшкодування можливих збитків, підписання угод про захист наших ракетних технологій і т. п. Здійснення міжнародного проекту «Морський старт» призвело до необхідності уточнення низки положень міжнародного космічного права.

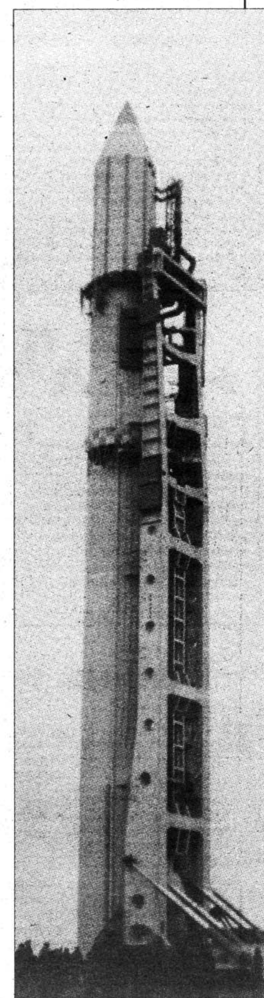
Тобто процес інтегрування країн у космічній діяльності вимагатиме вдосконалення правових норм держав, котрі її здійснюють, та міжнародного космічного права в цілому.

Ми — свідки того, що міжнародне правове поле поступово уніфікується.

Аналізуючи ситуацію в світі на межі двох сторіч, ми бачимо: у більшості цивілізованих країн проходить переосмислення відносин між державами, народами, окремими людьми. Вони набувають глобального масштабу, стають більш відкритими та гуманними. Ці процеси зародилися в країнах, що мають високорозвинену космічну науку, техніку, вчених, інженерів, котрі створюють цю техніку, забезпечують стрибок країни у майбутнє через опанування інформаційного простору, сучасної техніки і технологій.

Приємно відзначити, що і Україна, скориставшись із історичного шансу, разом із передовими космічними державами світу вносить свій вклад у формування відносин людського суспільства третього тисячоліття.

Олександр НЕГОДА,
генеральний директор НКАУ.

У номер

● *Чернігів*

Справу — до Конституційного суду

Ініціативна група виборців — мешканців Новозаводського виборчого округу № 440 — не погодилася з постановою Центральної виборчої комісії, яка, розглянувши їх подання про дострокове відкликання народного депутата Івана Симоненка, вирішила, що згідно зі статтями 8 і 81 Конституції України не передбачено такої підстави для дострокового припинення повноважень народного депутата України, як відкликання його виборцями. Організатори антисимоненківської кампанії поставили під сумнів подібне тлумачення Основного Закону. Дії Центральної виборчої комісії будуть оскаржені в Конституційному суді.

● *Черкаси*

День соборності об'єднує патріотів

У всіх дев'яти храмах Черкащини, що належать до Української автокефальної православної церкви, відбулися святкові відправи з нагоди Дня соборності України.

Обласні осередки Руху, Демократичної, Республіканської партій та інших політичних і культурологічних організацій, котрі сповідують національно-патріотичні ідеї, провели в обласному краєзнавчому музеї урочисті збори.

Учасники зборів прийняли резолюцію, в якій закликали Верховну Раду України проголосити 22 січня державним святом.

● *Полтава*

«Моржами» стали мимоволі

Тривожна пригода сталася під час святкування Водохреща на річці Ворскла у Полтаві. На релігійне дійство освячення води зібралося майже 4 тисячі полтавців. Якраз опівдні крига під правим берегом тріснула, і 15 чоловік (з них двоє неповнолітніх) провалилися під лід. Глибина в цьому місці становить 1,5 метра. Незважаючи на паніку, добровольці-рятувальники встигли витягти всіх потерпілих. Обійшлося, на щастя, без жертв.

Пізніше місце пригоди обстежили і водолази. Як виявилося, її причиною став спад рівня води, внаслідок чого утворилася повітряна подушка між кригою і водою.

● *Львів*

Систему — латати, галерею — евакуювати!

Вісім тисяч унікальних експонатів Олеського замку (філія Львівської картинної галереї) опинилися під загрозою руйнації через аварію теплової системи: під час сильних морозів внаслідок некваліфікованих дій працівників котельні потріскались труби. Голова Львівської облдержадміністрації Микола Горинь скликав позачергову нараду, де було розглянуто надзвичайну ситуацію. Адміністрація замку повідомила обласне керівництво про аварію через два тижні після «НП» і цей факт також став предметом службового розслідування. Директор Львівської картинної галереї Борис Возницький пояснив, що музей не сподівався на підтримку влади, бо на сьогодні заборгував різним інстанціям 130 тисяч гривень. Облдержадміністрація має намір виділити необхідні кошти. Не виключено, що на час ремонтних робіт експонати доведеться евакуювати.

Попід мурами віртуальної реальності

***Нове покоління** штучного інтелекту в Японії дає змогу нині за допомогою комп'ютерних мереж, не виходячи з дому, ... приміряти пальто в магазині. За статистикою, людство нагромадило десять у п'ятнадцятому ступені біт інформації, і до 2000 року її кількість приблизно подвоїться. У той же час рівень інформатизації українського суспільства порівняно з країнами Заходу становить лише 2—2,5 відсотка. Чому ми так безнадійно відстали? Про це йшлося на засіданні прес-клубу Міністерства у справах науки і технологій.*

Свого часу ми не пасли задніх, і саме в Києві 1950 року було створено першу в Європі електронно-обчислювальну машину. А сьогодні Інститут кібернетики імені В. Глушкова НАН України працює лише двічі на тиждень, зарплату востаннє одержували за серпень. Тоді як в арсеналі вітчизняних учених чимало перспективних розробок і досягнень в інформатиці. Ними уже зацікавились у Кореї, Китаї, Індії.

Електроніка й інформатика — найрентабельніші й екологічно чисті галузі виробництва. У США щорічний обсяг інвестицій у цій галузі становить 300 млн. доларів, на проекти п'ятого покоління уряд Японії надав близько 450 млн. доларів. Європейський Союз планує витратити у найближчі п'ять років 4,5 мільярда доларів на фінансування створення комп'ютерів нового покоління. Водночас у нашій державі питома вага витрат на інформатизацію не перевищує 0,2 відсотка (для порівняння, у США ця цифра більша в 75 разів).

На думку заступника міністра науки Олексія Савченка, гальмує відсутність чітко визначеної державної політики у сфері інформатизації, захисту вітчизняного товаровиробника в цій наукоємній галузі. Україна стала звалищем для застарілої західної електронної продукції, фірми та підприємці закуповують за кордоном програми і технології, мовляв, нам ніколи не досягти їхньої якості. І це, вважають у Міннауці, не так помилка, як свідома підтримка зарубіжних конкурентів, які прагнуть бачити нашу державу лише як імпортера. З другого боку, нібито маємо відповідну законодавчу базу, а закони щодо захисту інформації та авторських прав на програмне забезпечення сьогодні навіть випереджають потребу. Втім, за словами народного депутата Володимира Ковтунця, ними практично не користуються. І не дивно: скажімо, звернувшись до суду за комп'ютерне шпигунство чи викрадення інформації, позивач може отримати відшкодування аж 150 гривень.

Серед конкретних кроків, які спроможні хоч якось вивести нас із глухого кута, називали конкурс у рамках державної науково-технічної програми «Перспективи інформаційних технологій, приладів комплексної автоматизації, систем зв'язку», що дасть змогу підтримати найважливіші для України проекти, розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва, прямі ділові контакти Міннауки з Європейською комісією, створення спільного фонду для виконання міжнародних наукових програм. Однак особливого оптимізму в наукових світил не відчувалося.

Юліана ШЕВЧУК.

«Вагончик тронется — перрон останется»

Новий залізничний приміський вокзал відкрито на станції Львів. Відтепер з шести його перонів (на знімку — один з них), а не

Зручно

з головного вокзалу, як було раніше, регулярно відправлятимуться електропоїзди в південно-західних напрямках області. Цей об'єкт збудовано за півроку на кошти і зусиллями всіх виробничих колективів та служб Львівської залізниці. Пластикову покрівлю для перонів безоплатно виготовили і встановили угорські залізничники. Введення в дію приміського вокзалу — це початок реалізації програми створення залізничного комплексу, тобто швидкісної європейської колії протяжністю 84 кілометри з інфраструктурою. Бізнес-план магістралі вже розглянуто експертами Європейського банку реконструкції та розвитку і схвалено на міжнародному форумі українських інвестиційних проектів у Відні.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (ДІНАУ-Укрінформ).

Спонсор лотереї «ГУ»-97

Підприємство добрих послуг

Позбувшись державного статусу, АТ «Херсонресурси» практично не змінило своїх функцій — як і раніше, воно безперебійно постачає народногосподарському комплексу області матеріально-технічні ресурси. На його складах більш як 10 тисяч найменувань продукції — від будівельних матеріалів, металу до хімічних речовин, електротехнічних приладів та інструментів. Але товари тут не залежуються.

— Наше співробітництво з партнерами диктує нинішня ситуація, — каже директор АТ «Херсонресурси» Володимир Боєв. — Підрахували: на Херсонщину треба завезти понад 15 тисяч тонн вугілля для комунальних потреб, причому для населення — 80 тисяч. Споживачі не мають змоги одразу розрахуватися за вугілля. Тому ми даємо відстрочки платежів надійним партнерам.

Це підприємство зажило доброї слави за готовність вчасно прийти на допомогу клієнтові. Приміром, виручили тролейбусне управління гумою для коліс, коли робота транспорту могла бути паралізована, забезпечили спеціальними насосами міський нафтозавод.

«Херсонресурси» дбають не лише про розширення постачальницьких функцій, а й розвивають власну матеріальну базу і сферу послуг. Тут виготовляють зубні протези для стоматологічних кабінетів, золотять куполи церков, надають іще десяток послуг, орієнтуючись при цьому на співпрацю не лише з місцевими партнерами, а й з далекого і близького зарубіжжя.

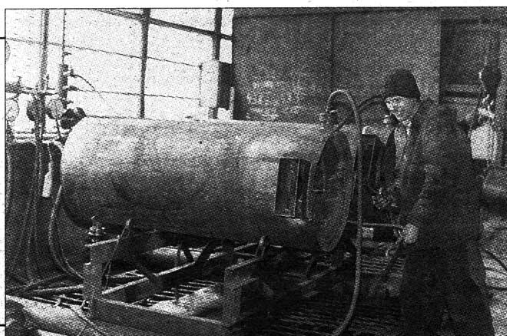
Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

БЕЗ КОТЛА НЕМА ТЕПЛА

Економно

Серед кількох десятків виробів Броварського заводу торгового машинобудування, що на Київщині, нині чи не найбільший попит мають опалювальні котли. Порівняно дешеві, прості та надійні в експлуатації, здатні працювати на кількох видах палива, вони незамінні в житлових та громадсько-комунальних будівлях малих і середніх розмірів. Приміром, в одному з цехів «Торгмашу» (на знімку) виготовляють чергову партію котлів, здатних економно обігріти приміщення площею від кількох десятків до 300 квадратних метрів.

Фото Івана БІЛЕНКА (ДІНАУ-Укрінформ).

Волинь — скарбниця чистої води. Поки що

***Волинь** — своєрідна скарбниця чистої води України. На її території — 220 великих і малих озер, 13 водосховищ, 437 ставків. Тут протікає 130 річок загальною довжиною більш як три тисячі кілометрів.*

Свого часу постійна комісія з екології та раціонального використання природних ресурсів обласної ради прийняла рішення «Про екологічний стан малих річок і водойм області та заходи щодо його поліпшення». Після чого за участю спеціалістів облводгоспу та управління держекобезпеки було обстежено водоохоронні зони та прибережні захисні смуги всіх 130 річок. Виявилося, що на віддалі до 500 метрів від русел річок у різних господарствах області розташовано 27 складів міндобрив, 10 складів отрутохімікатів, 39 машинно-тракторних дворів, 40 літніх таборів великої рогатої худоби, 111 тваринницьких приміщень, 173 силосні ями та ряд інших об'єктів, що негативно впливають на водні екосистеми.

Екологія

Тривогу викликає і те, що в області основними забруднювачами були і залишаються об'єкти комунального господарства, підприємства харчової, молочної та вугільної промисловості і, як не дивно, — заклади охорони здоров'я. Майже всі наявні очисні споруди працюють неефективно. І от маємо: торік у річки та водойми було скинуто 42,8 мільйона кубічних метрів забруднених стічних вод.

Над поліськими озерами, які входять до Шацького природного парку, теж нависла загроза через будівництво в сусідній Білорусі Малоритського комбінату будівельних матеріалів. Після введення в експлуатацію Хотиславського кар'єру можуть статися екологічні зміни в підземних водах, рослинному та тваринному світі Волині. Вже тепер тут стежать за рівнями підземних вод. На землях Ратнівського району відкрито великі поклади самородної міді, розробки яких створять певні екологічні проблеми. Як їх розв'язувати?

Нині для координації робіт наукових організацій, визначення пріоритетності напрямів з водних проблем при облдержадміністрації створено координаційну раду, яка і працюватиме над відтворенням та раціональним використанням водних ресурсів Волині.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Щедре солдатське серце: кожні три дні — лист коханій

Мабуть, оце найкращий результат виховної роботи, якщо хлопець у солдатській шинелі стає ліриком. Курсант Валентин Баранчук саме такий. У селі Височне, що на Волині (звідки прийшов юнак на службу в армію), залишилася дівчина, яка чекає його повернення.

— Служиться мені нормально. Свій громадянський обов'язок виконую.

Взагалі, коли знайомишся з умовами, в яких проходять службу курсанти навчального центру «Десна», мимоволі ловиш себе на думці: «Ох і вміємо ми, журналісти, фантазувати, лякати і себе й батьків, розповідаючи про нинішню військову службу». Не заперечую, трапиться може всяке, адже армія — лише дзеркало того, що відбувається в сучасному суспільстві.

— Нині маємо набагато краще поповнення, ніж у минулі роки, — розповідає командир зенітно-артилерійського полку Володимир Мелецький. — У механізованих полках та бригадах одержать добрих спеціалістів. Допоможуть їм опанувати воєнні науки досвідчені офіцери Володимир Торхов, Руслан Серветник. Добре служать у нас сержант Манучар Кіланава, рядовий Олександр Ткач.

Разом із заступником командира полку Олександром Афіногеновим побували на навчальному полігоні. Майор Микола Жарко давав воїнам перші уроки бойової підготовки.

Та солдатська служба — це не лише військове навчання. Доводиться хлопцям і підтримувати зразковий порядок на території центру, і налагоджувати свій побут у казармах, а випаде хвилина перепочинку, вони діляться між собою куривом.

Складання присяги на вірність народові України пройшло в «Десні» успішно. Командир навчального центру полковник Федір Макавчук задоволений своїми підлеглими й новим поповненням.

Віталій АБЛІЦОВ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ВІН Є У ЖИТТІ УКРАЇНИ

Полемічні нотатки про революціонера і максималіста Василя Блакитного

Іван ДЗЮБА, лауреат Державної премії імені Т.Г.Шевченка

СЬОГОДНІ ми опинилися у хвилі апофеозу отого безсмертного українського самообпльовування, взаємопоїдання, взаємознищення, що не раз уже руйнувало Україну і тепер, складається враження, знову йде до якогось свого логічного завершення. У цьому апофеозі, з одного боку, ультрапатріотичного нігілізму і розперезаності духовної голоти, а з другого, —антиукраїнського обскурантизму (на тлі байдужості решти) з хвацькою легкістю перекреслюються найсвітліші імена, найблагородніші постаті. На кого тільки не кинуто бруду, кого тільки не намагаються потягти на ідеологічний самосуд, кому тільки не накидають —кожен свою — довільну, часом прокрустівську, а часом і ліліпутську мірку!

Серед тих високих постатей, на які ми бачимо зазіхання з боку політиканствуючих вандалюг і вандаленят, опинився і Василь Блакитний. Його, як і інших «націонал-комуністів» (можна погодитися з цим пізнішим терміном, попри всю його умовність) звинувачують у тому, що він допомагав московським більшовикам рити яму Україні — відповідно до того, як увесь український «націонал-комунізм», мовляв, підготував повалення УНР, втрату незалежності, а відповідно й що сталося з Україною в 30-ті роки.

Традиційно ми схильні до найпростішого пояснення наших історичних поразок. То Богдан Хмельницький не врахував підступності царизму, а потім збагнув, та не встиг уже свої потаємні задуми здійснити. То Мазепа щось не так зманеврував чи просто йому не пощастило. То Грушевський замість творити збройні сили вичитував верстку своїх наукових праць на засіданнях Центральної Ради... Навіть такі «історіософські» курйози доводилося не лише чути на політичних мітингах, а й зустрічати на сторінках газет і часописів. Та й на поважнішому рівні існує стереотип: народ як стій був за незалежність, та провідники підвели, не дозріли до свого народу. Такі стереотипи народжуються з неусвідомленого бажання (а може, й усвідомленої тенденції) знайти найпростіше, найзручніше для себе пояснення, з якого виводяться так само прості й зручні рецепти на сьогодні й на майбутнє. Тоді як насправді все набагато складніше і, на жаль, набагато трагічніше.

МИ «СОРОМИМОСЯ» згадувати про те, хто ж ото 18 січня 1654 року на майдані в Переяславі «масово» (як тепер сказали б) гукав: «Волимо під царя білого, царя московського!»; хто були ті, що великою оружною силою підтримали Петра І в Полтавській битві і фактично забезпечили йому перемогу, досить проблематичну інакше; про чиї дошкульні удари по війську УНР свідчив Володимир Винниченко; чиїми руками організатори розкуркулювання і колективізації робили свою жорстоку справу... Соромимося зізнатися самим собі, бо скрізь і всюди побачимо своїх таки, українців.

Ми якось заплющуємо очі на важливі і неуникненні об'єктивні фактори. Скажімо, геополітична і мілітарна перевага Росії, що фатально тяжіє над нами; як і відсутність високого, достатнього високого мовного і етнічного бар'єра між Україною і Росією; як і несформованість, недозрілість у значної частини населення України національного самоусвідомлення, невизрілість нашого державного мислення і державотворчої волі. Про це нам ніяково говорити, бо це складніші речі, вони драматичніше виглядають і навіть загрозливіше: адже все може повторитися. І тоді знову, доведеться плести стару байку про ідеальний народ та його нездалих провідників як єдину причину наших історичних невдач...

Українські революціонери з когорти Блакитного перебували на зовсім іншому рівні політичного мислення. Вони вміли дивитися правді в очі, бачили політичну реальність та об'єктивне співвідношення сил, володіли суворим аналізом історичної динаміки —помимо своїх романтичних поривань, — і саме цим, на мій погляд, зумовлена була їхня стратегія і тактика, як і еволюція цих стратегії і тактики відповідно до історичного процесу. Після упаду УНР саме вони і тільки вони залишилися в Україні носіями ідеї української державності, взяли на свої плечі, так би мовити, тягар цієї ідеї (що не могла вже існувати, не мала вже шансів ні в якій іншій формі, а тільки в такій) і почасти її реалізували. У них були немалі шанси саме завдяки тому, що їхній національно-революційний романтизм містив у собі й елементи історичного реалізму, враховував безпосередні соціальні інтереси народної маси.

Центральна Рада, УНР усе-таки програли великою мірою не тільки в результаті мілітарної агресії більшовицької Росії (хоч ця агресія — безумовний факт), але також і тому, що не змогли (або не встигли) знайти переконливе для маси поєднання національних інтересів із соціальними, як і поєднання національної ідеї із світовою ідеєю. Ми сьогодні мислимо категоріями сьогоднішнього дня — неісторично. А уявімо той час. Тоді історія зовсім іншим духом «дихала». Це сьогодні ми бачимо, що комунізм збанкрутував (залишаю осторонь питання, чи можна називати комунізмом те, свідками, учасниками й жертвами чого ми були). Але ж тоді комуністичний, лівий рух не тільки в Росії, не тільки в Україні, а й у всьому світі був тим, на що покладалися надії на можливість коли не ідеального, то найсправедливішого суспільства. Часом кращі люди, благородні уми на всіх континентах вірили в це і ждали порятунку для світу від цього. І український інтелект, українське громадське сумління не могли бути не зачеплені цим імпульсом світової історії. Тому такі люди, як Блакитний, як Хвильовий, як Скрипник (при всій різниці між ними), і не тільки вони, не могли оцей поклик історії залишити поза собою; вони хотіли поєднати ідею України, ідею Української держави з оцим рухом, чи тим, що здавалося тоді рухом і духом світової історії. Це був продуктивний підхід. І те, що вони програли, не є його запереченням, не означає, що вони не мали свого історичного шансу. Просто сили — в їхньому протистоянні російсько-більшовицькому великодержавництву й шовінізмові — виявилися нерівними.

Але як довго, уперто і небезрезультатно зуміли вони —боротьбисти, укапісти, «націонал-ухильники» в КП(б) У (знов-таки, попри всю різницю поміж ними) —протистояти цьому потужному імперському тискові, скільки вирвали поступок для національно-культурного розвитку України. Саме тому, що вміли знаходити шлях до трудової маси і спиратися на неї. Це унікальний урок у довгій і сумній історії українського державотворення — унікальний саме отим знайденим поєднанням національної і соціальної енергії. Повчальний особливо нині, коли українські патріотичні сили на таке поєднання не спромоглися, відступивши ідею соціальної справедливості антиукраїнським політичним силам, спадкоємцям більшовицької соціальної демагогії і жорстокого фарисейства.

Звичайно, у Блакитного та в людей його кола можна знайти сьогодні багато помилок. Читаєш Блакитного сьогодні — і поряд з тим, що й тепер обпалює душу, хвилює, може бути нашим кредо, — поряд з тим багато що й прикрі почуття викликає. Скажімо, його постійна боротьба з клерикалізмом заводила його в крайнощі. Можна її пояснити: знаємо, чим було московсвятське попівство в Україні, якою підпорою і русифікації, і соціального та національного гніту. Але коли гнів Блакитного перекидається, скажімо, на Леонтовича, на інших творців духовної музики тощо, — це справді сьогодні прикро читати. Як і багато чого з того, що пов'язане з абсолютизацією класової боротьби (саму наявність якої в історії, одначе, дарма заперечувати, як це роблять деякі ритори) і навіть з класовою виключністю.

Все це було у Блакитного, було в людей, споріднених із ним духом, і на це можемо заплющувати очі. Та коли це відкинути, що ж їхнього залишиться для нас цінним сьогодні?

Залишається, **по-перше**, їхня величезна любов до України, цілковита відданість їй: «Тобі, Україно моя, Мій перший подих і останній». І це не просто слова, це життя, і Блакитного, і таких, як він.

Друге — це кришталева людська чесність. Така, що сьогодні може декому здатися просто неймовірною. Ось один приклад — лист Василя Блакитного до матері від 15 жовтня 1923 року — відповідь на материне прохання за тяжких житейських обставин, про деяку родинну протекцію для брата й сестри та інше: «Ваші листи завжди приносять мені трохи муки. Справжньої терпкої муки за те, що ще лишилося незміряно багато болючого, неправильного, недоладнього у світі, за те, що робота тільки розпочата і її ціле море, ціле море дичавини, яку треба розчистити і в якій людям страшно погано... Так, мені боляче читати ваші листи, особливо коли вас життя примушує на те, щоб прямо чи посередньо ставити переді мною задачі, які я не можу ув'язати із цілим своїм світоглядом». Натомість Блакитний надсилає матері гроші і пояснює: «Я їх не краду (...) Не питиму пива (хоч нам і можна, не зроблю ще яких речей, без яких можна обійтися (...). Замість того, щоб вкласти гроші в який-небудь спокійний матрас чи стілець або «надзвичайно зручний стіл» — дозволяю собі їх вкладати в такий «банк», як людське життя...».

Це один маленький приклад, а їх — прикладів суворої принциповості і кришталевої душевної чистоти — в житті Блакитного багато. І чи не таких державних діячів бракує нам сьогодні?

І третє, що залишається в науку нашому часові, це вольове начало, державотворча воля. Ми справедливо нарікаємо на те, що влада наша слабка, і багато хаосу, анархії, розхристаності і байдужості в усьому. А покоління Блакитного, когорта Блакитного була когортою людей, які бачили мету, які були надзвичайно дисциплінованими у своїй праці для цієї мети і немилосердно вимогливими до себе самих. Це також те, чого сьогодні, на жаль, не маємо, принаймні, в суспільно помітних, вагомих масштабах.

Нарешті, **четверте**, найголовніше. Це вміння поєднати національний біль, свій національний образ України, уявлення про майбутнє України з рухом світової історії, із світовим духом. Бо інакшого шляху, інакшого шансу немає.

А скільки енергії і розуму, скільки прозріння вклав Блакитний у розбудову української культури! Він добився видання при органі ВУЦВК газеті «Вісті» додатку «Література, Наука й Мистецтво», а потім —«Культура і Побут», організував видання двотижневиків «Всесвіт» і «Червоний Перець», де розцвів талант Остапа Вишні. Він урятував для української культури Олександра Довженка і сприяв його творчості. Він створив організацію пролетарських письменників «Гарт», який мав ще обрости «Театральним Гартом», «Музичним Гартом», «Образотворчим Гартом», тобто, йшлося про те, щоб наснажити революційною енергією та ідейним і творчим розмахом усі сфери української культури, піднести її на світовий рівень — після століть колоніальної безправності така цілеспрямована державна підтримка була їй вкрай необхідна, хоч і несла в собі небезпеку ідеологізаторської надмірності. Його власна багатогранна творчість у поезії, прозі, журналістиці, теорії й критиці літератури була однією із складових Ренесансу української культури 20-х років. У ній назавжди залишиться яскравою барвою своєрідний Елланів поетичний стиль, у якому знайшли своє місце і прийоми імпресіонізму та імажинізму (а ще більше, може, експресіонізму), але в якому панують цілеспрямоване вольове начало, тематична зосередженість, динаміка прямої мови революціонера, рвучкий і вибуховий ритм, що вловлює нові соціальні ритми життя й боротьби робітничих мас, епіграматична економність виразу, точна і міцно кута образність, —стиль, що органічно виражав дух українського інтелігента-революціонера, суворого романтика дії, дисциплінованого організатора революційної енергії мас та її конденсатора, речника.

Як революціонер і максималіст, Василь Блакитний гостро відчував протидію інерції, рутини, міщанської психіки — і гостро на них реагував. Тому його поезія внутрішньо полемічна. Ця могутня сила революційного заперечення і соціальної полемічності промовляла і в поезії Блакитного радянських часів — тепер вона спрямовувалася проти міщанства, шовінізму, бюрократії, непманського переродження, різних вад державного апарату тощо. Сатира і публіцистика стають чи не головними жанрами його творчості, а невичерпний матеріал для них дають враження невтомної і багатогранної діяльності Василя Блакитного на постах члена ЦК КП(б) У, члена ВУЦВК та ЦВК СРСР, редактора «Вістей», які він перетворив на найпопулярнішу газету високого політичного і професійного рівня.

Не випадково так тяжко переживали його ранню смерть ті, хто його знав, в Україні та за її межами (мав він величезний авторитет і серед революційних елементів українства в Європі й Америці). Особливо гострим болем відгукнулася смерть Блакитного в серцях українських письменників. Його образ жив у віршах, поемах, оповіданнях, спогадах. Наведу слова лише двох із тих, хто так зобов'язаний був Василеві Блакитному.

Остап Вишня:
«В моєму житті був Василь Блакитний.
Він стоїть у моїй свідомості, як дороговказ на грані двох різних для мене світів.
Поділив Василь Блакитний моє життя на дві половини: «До Блакитного» і «Після Блакитного».

Володимир Сосюра:
«Тебе нема... Але світла смуга твоїх думок показує дорогу. Ти з нами... А твої поезії... Це ж ти! Смерті нема для творців! А ти творив і горів вічним вогнем революції».

Був час, кілька десятиліть, коли ім'я його намагалися стерти. Але сьогодні воно знову з нами, хоч знову є намагання «викреслити» його або «ревізувати» — вже з іншого боку. Проте хвиля невігласького нігілізму, зарозумілого зневаження історії не захопить усе суспільство і не зможе тривати довго. Той, хто був яскравою зорею українського Ренесансу 20-х років; хто став надихаючим відкриттям і могутнім імпульсом для животворної хвилі «шістдесятництва»; хто для свого часу зосередив у собі енергію українського державотворення і дав чистий зразок самозречення, —той завжди буде в Україні і з Україною.

Проблеми транспорту, особливо залізничного, стосуються не тільки вузького кола спеціалістів, але й кожного з нас. Бо ми — пасажири. Тож не байдужі до того становища, яке склалося в цій галузі. Увазі читачів пропонується добірка матеріалів наших дописувачів на згадану тему з одним бажанням — повернути стан справ на краще.

Чи дочекаємося ревізора?

Я — постійний пасажир дизель-поїзда Ковель—Стоянів. До яких тільки комбінацій не вдаються і пасажири, і провідники, але все спрямовано на вигоду для себе. Тільки не державі, не транспорту.

Ось один типовий приклад, свідком якого я був. У переповненому вагоні з Луцька, більшість пасажирів якого — молоді люди, «працює» провідник-веселун. Йде між лавами і до кишені, як до торби, кладе зібрані гроші. Квитки — для вигляду на шиї. Усміхається до кожного. Хто називає станцію і дає гроші, половину повертає пасажирові, а другу — кладе до кишені. Квитки не відриває, значить державі — нуль. Раптом веселун розізлився.

Один із пасажирів підсунув йому підроблене посвідчення. Отут кожен обстоював своє право. Один не платив, другий вимагав. Тепер не до посмішок. Правду почали доводити на кулаках. Слава Богу, пасажири розборонили.

А старенька жінка підсумувала:

— Знаєте, вони обидва — злодії.

Провідник поважно йде вагоном далі і збирає взаємовигідну таксу — 50 копійок, незалежно від відстані. Мовчки кидає копійки до кишені, а задоволені пасажири підтримують такого кондуктора словами «квитка не потрібно»...

До речі, про посвідчення. Якщо раніше лякали червоною книжечкою, то зараз — розмаїття їх кольорів і призначень. Сфотографовані на комп'ютері, печатка з келешка, вмоченого в чорнило.

Часто пасажири нарікають, що таким поїздом лише свиней возити... Але звідки візьметься цей комфорт за такого постійного обкрадання залізниці?

Виникає й інше запитання: для чого існують залізничні каси, оплачувані касири, коли всі гроші потрапляють до кишень провідників? Часом можна бачити, що й машиніст поїзда візьме сумку і збирає собі «прогресивку» до зарплати.

Щоправда, в Луцьку радіо десятки разів повторює оголошення адміністрації вокзалу:

— «Купуйте квитки тільки в касах. На лінії — контроль». — А пасажири лише сміються з таких оголошень.

Уже декілька років я не зустрічав у приміському поїзді ревізора, який колись безкомпромісно штрафував ще й мораль читав. З іншого боку, ніби на станції є ревізори. Це — працівники вокзалу з червоними пов'язками на рукавах стоять біля вагонів, але від такого стояння — ніяких змін на краще. Всі безквиткові спокійно втискуються до вагонів, змітаючи з дороги горе-ревізорів. А може, цим ревізорам сісти б у поїзд, побачити все безладдя, й тоді стане зрозуміло, чому безлюдно біля кас?..

Ще один приклад. До підходу поїзда з протилежного боку перону шикуються хлопці-молодці, щоб «підготувати у вагонах місце для старших». Ламають двері, ріжуть ножами ґумові прокладки дверей, щоб всадити свої дужі руки. Та жодного разу не вийшов на перон черговий міліціонер. Я вже не кажу про штраф, а про елементарне адміністративне стягнення. А хто ж повідкручував вішалки, пообдирав оббивку, хто зламав двері, залишив на стінах вагонів дикі автографи? Пришельці? Ні, ми самі. Спокійно спостерігаємо, як чинять зло молоді хлопці з викрутками і ножами в руках. Миримося з тим, що навколо плюють насіння, кидають огризки яблук.

Зникло з ужитку високе призначення провідника як господаря вагона...

Я довго терпів і якось запитав молоду провідницю:

— Може, вже відмінили квитки за проїзд у поїзді чи встановили єдиний тариф?

Дівчина спокійнісінько відповіла:

— А що, я — дурніша за всіх? Усі вміють жити, і я вчуся.

Значить, для своєї кишені всі розумні.

Олексій ПОЛІЩУК.

Луцьк.

Скорочення штату на користь апарату

Мені, ветеранові залізничного транспорту з 46-річним стажем роботи, дуже боляче дивитися на занепад чи не найважливішої галузі України — залізничного транспорту. Чудово розумію, що одна з причин кризового стану залізниць — загальне падіння виробництва на підприємствах України. І транспорт на межі зупинення через відсутність дизпалива. Колійне, вагонне, локомотивне господарства не одержують запасних частин і вже стали небезпечні для перевезення пасажирів і вантажів.

Нині керівництво «Укрзалізниці» накреслило заходи і діє так само, як і раніше — скорочення штату працівників безпосередньо з виробництва. Замість скорочення апарату управління. Адже й керувати тепер немає чим. На моє глибоке переконання й виходячи з аналізу стану справ, для виведення залізничного транспорту з кризи потрібна докорінна реорганізація управління залізничним транспортом.

Намічена реорганізація системи управління за принципом «Укрзалізниці» не спрощує, а ускладнює управління, що за теперішніх умов просто неприпустиме. Створення так званих розрахункових служб дасть збільшення штату апарату, на відстані від центру — це ослаблення контролю. З кожного питання працівникам доведеться їздити до служб на відстань 300-400 км. Навіщо це?

Приклад: Львівська залізниця обслуговує 7 областей України. Чи можна за цих умов розв'язувати термінові питання з обласними й районними держадміністраціями? Відповідь однозначна — неможливо. А тоді як же працювати й керувати? Керівники доріг це добре розуміють. Та їх, либонь, доля транспорту не дуже турбує. Їм, очевидно, треба все зробити, щоб зберегти дороги, а отже, й себе.

За умов ринкових відносин і виходячи з наявних умов, керівництво процесами треба не віддаляти від підприємств, а навпаки — наближати до них.

Реорганізацію управління залізничним транспортом України треба починати з самої «Укрзалізниці». Нині вона не має найелементарніших умов для роботи. І незрозуміло, хто при кому: чи то «Укрзалізниця» при Управлінні Південно-Західної залізниці, чи навпаки. Не кажучи вже про те, в яких умовах перебувають керівництво та інженери «Укрзалізниці».

Я твердо переконаний, що реорганізувати управління залізничним транспортом України слід за іншою схемою, а саме: ліквідувати управління всіх 6 доріг України і збільшити кількість відділків до 16-20, а на їх базі створити госпрозрахункові підприємства — залізниці; весь відомчий житловий фонд передати місцевим адміністраціям; скоротити всі зайві відділи й сектори; скоротити транспортні засоби — службові вагони, службовий автотранспорт тощо.

Це буде тільки на благо нашій Україні.

М. РУКІН,
ветеран залізничного транспорту України.

Ковель.

Від редакції. *Різні наші галузі пережили вже чимало реорганізацій. Чи стало від того краще? Отож давайте і на порушену читачем проблему подивимося критично й виважено. І коли щось міняти — то з урахуванням хоча б перших наслідків. Газета готова продовжити тему, порушену читачем.*

Завинив не тільки стрілочник

Центрально-Українською транспортною прокуратурою встановлено, що на транспортних підприємствах Південно-Західної залізниці нерідко трапляються грубі порушення Закону України «Про транспорт» та статуту залізниці стосовно пасажирських перевезень. Це підтверджує значна кількість скарг пасажирів на незадовільне обслуговування їх на вокзалах, у поїздах, порушення розкладу руху поїздів. Чимало скарг викликано несумлінним виконанням працівниками залізниці своїх службових обов'язків, а також грубістю, вживанням спиртних напоїв та іншими порушеннями трудової дисципліни. Погіршилася робота ревізорського апарату залізниці з виявлення безквиткових пасажирів, хоч і зросла кількість кримінальних справ, порушених у зв'язку із перевезенням «зайців».

Багато в чому порушення закону є результатом недоліків в організації пасажирських перевезень. Приміром, існуюча система продажу квитків передбачає 31 вид броні, під який виділяється до 30—40 відсотків наявних місць, що породжує різного роду зловживання службових осіб, утруднює можливість своєчасного придбання квитків пасажирами.

Статистичні дані свідчать про постійні порушення порушення графіка руху поїздів приміського сполучення. Особливо це стосується прибуття їх на станцію Київ-Пасажирський. У І півріччі 1996 р. запізнилося 2644 поїздів. Однак причини запізнень належним чином не аналізуються.

Викликає занепокоєння недотримання Закону України «Про санітарне та епідемічне благополуччя населення». В першу чергу маємо на увазі санітарний стан вагонів, вокзалів та інших об'єктів. Органи санепідемслужби залізниці притягають до відповідальності провідників, але адміністрації відділків, дирекції не завжди реагують на це.

Із 12 екіпірувальних пунктів на Південно-Західній залізниці 11 не відповідають санітарним вимогам. Усі вони вкрай незадовільно забезпечені необхідними запасними частинами для ремонту пасажирських вагонів, змінним інвентарем та обладнанням, посудом, мийними і дезактивуючими засобами, аптечками, спецодягом тощо. Із 2749 перевірених за 5 місяців поточного року в пунктах формування потягів 522 не відповідали санітарно-гігієнічним вимогам. Ковдри, матраци та подушки на жодному екіпірувальному пункті залізниці не проходять дезинфекцію через відсутність спеціальних камер. Постільна білизна, якою забезпечуються потяги на станціях Жмеринка і Хмельницький, нерідко буває зношена і погано випрана, нових комплектів одержано лише 30 відсотків від потреби. Нема вагономийних машин у пунктах екіпірування на станціях Жмеринка, Житомир, Коростень, а тому вагони доводиться мити вручну.

У місцях відстою дизель-електропотягів на більшості станцій , за винятком Фастова і Коростеня, нема умов для типової підготовки їх у рейс, там виконують тільки сухі прибирання вагонів. Заправка дизель-електропотягів водою не проводиться на станціях Козятин, Шепетівка, Житомир, Гречани, Конотоп, Ворожба, Хутір-Михайлівський.

Особливе занепокоєння викликає санітарно-гігієнічний стан приміщення та прилеглої території станції Київ-Пасажирський, яка працює із значним перевантаженням. На вокзалі і привокзальній площі немає безкоштовних туалетів, за винятком одного у підвалі, однак інформація про його існування на вокзалі відсутня. Високі ціни за користування платним туалетом призводять до того, що приміщення вокзалу, підземні переходи, колії приміського вокзалу постійно забруднюються.

Протягом багатьох років не вирішується справа з проведенням капітального ремонту туалетів на вокзалах Миронівки, Білої Церкви, Жмеринки, які функціонують в антисанітарному стані.

На станції Київ-Пасажирський порушується Закон України «Про оренду державного майна» і інші закони, що регулюють цивільно-правові відносини. Окремі договори оренди укладено без дозволу регіонального відділення Фонду державного майна на розміщення пунктів дрібнороздрібної торгівлі. Також немає письмового дозволу місцевого органу державної влади.

Матеріали перевірок свідчать, що служба пасажирських перевезень залізниці не веде належної роботи в усуненні зазначених порушень закону. На підприємствах пасажирського транспорту Укрзалізниці не в повному обсязі виконують вимоги чинного законодавства стосовно пасажирських перевезень.

Олександр МЕЗІН,
старший прокурор відділу нагляду за додержанням законів на транспорті, радник юстиції.

Київ.

Заявка на другу молодість
може перетворитися на реальність, якщо не чекати біля моря погоди

НЕ ЛИШЕ фахівцям відомо, що Україна загалом, Крим зокрема, а деякі райони останнього й поготів, мають величезний рекреаційний потенціал, який, за наявності стабільного законодавства, без особливого напруження витягнув би воза під назвою «економіка» з тієї прірви, в якій вона нині перебуває.

Адже в регіонах не бракує енергійних компетентних керівників виконавчої влади, високопрофесіональних директорів туристсько-рекреаційних закладів, а також численних початківців-підприємців, які намагаються вдихнути друге життя в галузь, яка (і це не сьогодні доведено) здатна виконувати роль одного з локомотивів національної економіки.

У цьому переконуєшся на прикладі Бахчисарайського району Криму. Всі принади півострова, який називають природною перлиною Європи, неначе сфокусувалися в його південно-західній частині. Вочевидь, саме тому територію району з давніхдавен освоювали різні народи, про що свідчить близько 1000 пам'яток історії та культури, які складають нині унікальний рекреаційний ресурс.

Ядром тамтешнього історико-культурного заповідника є відомий далеко за межами держави палац-музей, який, зважаючи на його непересічну цінність, відразу після ліквідації Росією Кримського ханства був узятий під охорону як пам'ятка східної архітектури і служив своєрідним сховищем пам'яток татарського мистецтва, історії та етнографії. На його базі 17 жовтня 1917 року наказом Таврійського губернського комісара Тимчасового уряду було засновано Бахчисарайський музей тюрксько-татарської культури, а директором призначено Усейна Боданинського — відомого кримсько-татарського просвітителя.

Перебуваючи у Криму, іноземні гості — від пересічних туристів до високих службових і титулованих осіб — воліють віддати належне мистецтву та культурі давнього населення півострова. Нещодавно заповідник відвідав, зокрема, наслідник британського престолу принц Чарльз.

Протягом 1996 року фонди заповідника поповнилися більш як 4 тисячами знахідок, вік деяких перевищує 2 тисячі років. А загалом у його фондах понад 100 тисяч одиниць зберігання, більшість яких через брак експозиційних приміщень припадає пилом на полицях. І зрозумілий розпач директора Євгена Петрова, його заступника з наукової роботи Олега Білого та й решти працівників заповідника , які не можуть запропонувати відвідувачам оглянути ці скарби.

Проте ентузіасти не сидять склавши руки. Фахівці заповідника розробили і вже сьогодні пропонують бажаючим чимало надзвичайно цікавих екскурсій та маршрутів, якими охоплено майже всю територію Бахчисарайського району: «Бахчисарай християнський», «Печерні міста Тепе та Киз-Кермен», «Середньовічні християнські і мусульманські пам'ятки та етнографічні центри», «Пам'ятки нижньої течії р. Альми» тощо.

Вчорашнє та нинішнє економічне лихоліття не обминуло і профспілковий туризм, представлений турбазами та санаторно-курортними закладами. Однак якщо одні воліють чекати біля моря погоди, нарікають на всіх і на все, тільки не на власну безпорадність та лінощі, інші намагаються робити бодай щось. І чимало-таки їм вдається. Директор турбази «Орлиний заліт», розташованої в мальовничій Бельбекській долині, біля підніжжя головної гряди Кримських гір, Володимир Косий пропонують відпочиваючим екскурсії до Великого каньйону, печерного міста Мангуп, на південне узбережжя, відвідини пам'яток Бахчисарая, підкорення Ай-Петрі та багато інших цікавих заходів. На час шкільних канікул тут організовують дитячі оздоровчі табори. В період мисливського сезону (жовтень—січень) бажаючим пропонують полювання на дичину, а рибалкам і ходити далеко не треба — не бідна на рибу річка протікає через територію турбази. І ціни на всі ці задоволення доволі помірні. Тому і їдуть сюди росіяни та турки, індійці та датчани.

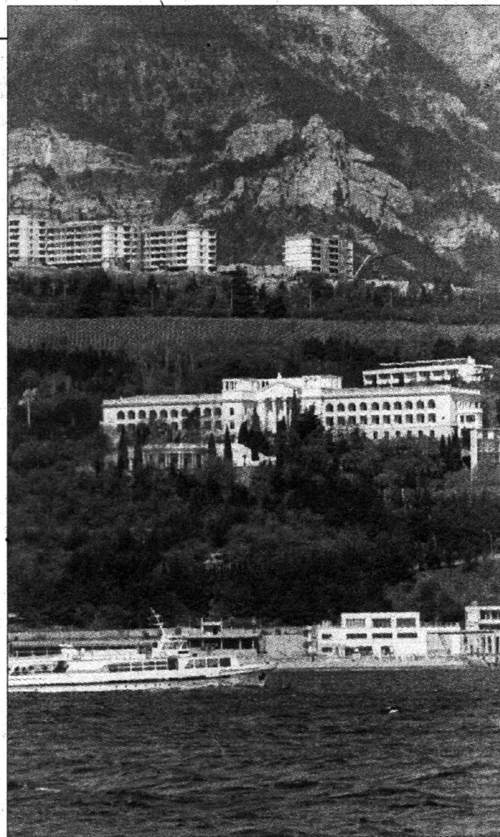
У вересні 1996 року Бахчисарайська міська рада ухвалила рішення про пріоритетний розвиток індустрії туризму. Голова виконкому Володимир Раєнко — людина компетентна й енергійна , здатна приймати неординарні рішення і залучати людей до справи. Цим і не схожий бахчисарайський мер на деяких службових осіб регіонального рівня, з якими доводилося говорити про вигоди туристського бізнесу. Найвищим «досягненням» останніх було сакраментальне: «Якщо мова про гроші, то у бюджеті (місцевому. — І. В.) їх немає».

Нині у Бахчисараї, попри брак коштів, швидкими темпами реконструюють готель, який має відповідати міжнародним стандартам. У розташованому поблизу райцентру селі Долинному оновлюють спорткомплекс (стадіон, басейн та обладнаний сучасними тренажерами спортзал), що ним користуватимуться вітчизняні та іноземні туристи. Передбачено віднайти кошти на реконструкцію кількох кримсько-татарських осель, християнських і мусульманських культових споруд та цвинтарів, які мають непересічну історико-культурну цінність.

Кількарічне розігрування політиками «кримської карти» не могло не позначитися на становищі туристичної галузі півострова. І сьогодні певні сили в Україні та за її межами ловлять рибку в каламутній воді залякування населення криміногенною ситуацією в республіці. Через це з настанням осені порожніють численні пансіонати, санаторії, будинки відпочинку, турбази та турготелі, які й літньої пори не могли поскаржитися на перенасиченість відпочиваючими. А їх керівництво нині сушить голову над тим, як пережити зиму, оскільки податки «з'їли» майже весь прибуток. Чи не тому й чимало потенційних закордонних інвесторів, для яких принади півострова не відкриття, нині лише спостерігають за розвитком подій у Криму і не квапляться вкладати сюди гроші.

Саме тому необхідно довести передовсім самим собі, що здійснити зміни на краще нам під силу. Як намагаються це робити в Бахчисараї. Тоді другу молодість переживатиме не лише славнозвісний Бахчисарайський фонтан.

Ігор ВИННИЧЕНКО,
доцент кафедри країнознавства і туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

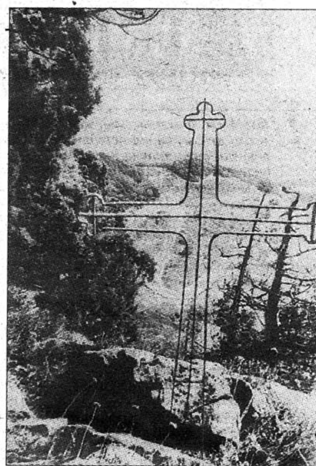
Коли гора не йде до Магомета

Не чекати інвесторів, а самим їх знаходити — за цим принципом почав діяти уряд Криму. Підтвердили це прийняті постанови. Однією з них створено консультативну раду з питань інвестування соціально-економічних програм. Друга — допоможе створити і визначити порядок використання кримського інвестиційного сервера — інформаційного банку даних про всі без винятку проекти автономії, вміщені в міжнародну комп'ютерну мережу Інтернет. Уже є понад 50 проектів, апробованих на форумі «Крим-96». Розміщені на інвестиційному сервері, вони отримають офіційний статус і стануть доступними користувачам мережі Інтернет у багатьох країнах світу.

Віктор ХОМЕНКО.

Сімферополь.

Козацька вішка — пам'ятник українським матросам у Криму

У ПРОПОНОВАНІЙ публікації йтиметься про козацьку вішку XVIII століття, знайдену у горах Південного берега Криму понад 15 років тому і про її подальшу долю. Проте почнемо здалеку...

Київську Русь історики вважають великою морською державою, яка добре і надійно освоїла Чорне, Азовське, Каспійське моря. Костянтин Багрянородний (середина X століття) описує слов'янські кораблі, видовбані з одного стовбура дерева, які плавають Дніпром з «торговельними і військовими цілями» за часів князя Олега, княгині Ольги, а в «Руській правді» є згадка про покарання за викрадення «морських» човнів. Самі човни ще нещодавно можна було побачити в музеях Полтави, Харкова.

Чудовими продовжувачами славних морських традицій Київської Русі стали запорозькі козаки, які багато в чому зберегли технологію виготовлення відомих «чайок», удосконаливши їх.

Перші відомості про появу цих вельми мобільних швидкохідних, відносно невеликих суден з добрими мореходними якостями ми зустрічаємо у XVI столітті. Проте, найбільша кількість морських походів запорожців припадає на початок, середину XVII століття. Їх на цей час здійснили більш як двадцять.

Не менш героїчними, сміливими були походи запорожців до берегів Чорного, Азовського морів, у Крим сушею. Головну татарську фортецю Перекоп вони брали штурмом двічі в 1606, 1619 роках, звільнивши багатьох полонених співвітчизників.

Особливо відомий незвичайний весняний похід 1628 року у Крим запорожців під керівництвом гетьмана Михайла Дорошенка (діда добре відомого Петра Дорошенка). Про нього є згадки в багатотомній історії кримських татар В. Кандеракі, у працях М. Грушевського та ін. Незвичайність цієї добре організованої військової операції полягала в тому, що її ініціатором був кримський хан Магомет-Шагін-Гірей, який посилався на союзний договір і обіцяв сплатити чималі гроші козакам (нібито до одного млн. золотих монет). Йшлося про зняття осади зі столиці Кримського ханства Бахчисарая ворожими хану ногайціями на чолі з Кантемиром (Хан-Теміром).

Запорожці з боями за шість днів пройшли Перекоп, кримські степи, зняли осаду, подалися до Кафи, де сховався Кантемир, очікуючи на підтримку Туреччини.

У цих боях загинуло близько тисячі козаків (1/4 з тих, хто вирушив у похід) на чолі з М. Дорошенком, якого турецька куля підкосила в районі Чорної річки.

З великими трофеями (20 гармат) і з винагородою козаки на прохання хана, який боявся турецької помсти, залишили межі Криму.

Цей історичний епізод ще раз засвідчує, що не завжди стосунки запорожців з татарами Криму були лише ворожими.

На честь цього вдалого походу і могла бути встановлена пам'ятна вішка на Південному березі. Її могли встановити і на честь інших походів до Тавриди, у Крим запорожців в XVII столітті.

Тож XVII століття насичене героїчними походами запорожців сушею і морем у Крим, до Малої Азії, на Кавказ, гідними пам'яті нащадків.

Проте знайдена мною козацька вішка у вигляді майже двометрового кованого трилистового (у козацьких традиціях) залізного хреста з пам'ятною табличкою із свинцю зазнала лихої долі. Під час чергових її відвідин я виявив, що свинцеву табличку з текстом відірвано від її цементного ложа, а воно розбите на шматки. Тоді я взяв табличку, сподіваючись принести цемент і відновити пам'ятник, а 1987 року написав про знахідку до місцевої газети «Советский Крым».

Проте статтю тоді не опублікували, а залізний хрест... зник. Влітку 1990 року я вирішив знову розшукати місце, де стояв хрест і з цією метою запросив (чоловік з 25) у похід активістів Ялтинського товариства ім. Т. Шевченка на чолі з Ф. Нирком.

Наші довгі пошуки увінчалися успіхом — ми знайшли у кущах розкидані фрагменти розбитого цементного ложа, куди чудово підходила принесена мною свинцева табличка. Оформили знахідку актом і зробили фотографію. На щастя, я встиг свого часу сфотографувати і хреста. Без цієї унікальної фотокартки годі було й говорити про пам'ятник.

Чому ж саме на цьому місці, над горою Ай-Миколай (Святий Миколай) поставили вішку?

Ми добре знаємо, яку особливу пошану має серед українського народу цей угодник. Йому присвячено багато легенд, пісень, віршів, колядок. Ймовірно, що й саму гору, що круто обривається до моря, назвали на честь Миколая після встановлення хреста.

Цікаве саме місце, обране свого часу для встановлення пам'ятного знаку. Саму в цьому місці Південного берега Криму збереглися до наших днів археологічні пам'ятки, що свідчать про своєрідний духовний центр, де зосереджено на невеликому мальовничому п'ятачку сліди ще язичницької культури (численні таврські поховання, яким близько 3000 років) і фундаменти ранньохристиянських церков (двох), а нещодавно на горі Хрестовій розкопано поселення з некрополем, яке належить до раннього середньовіччя. Тут, майже поряд із знайденим хрестом, у затишному місці сховано природою і людьми (з вирубаними сходами, спорудженими стінами на підпорах) незвичайне за розмірами дерево, дрібноплодового земляничника, яке, судячи з його вигляду, цілком могло бути предметом поклоніння ще до християнства.

Нині, коли ми відроджуємо пам'ятники культури, історії, певне слід подумати і про відновлення козацької вішки на Ай-Миколі, ще одного підтвердження військової слави наших пращурів, тісного зв'язку України з Кримом, Чорним морем. Я пропоную відновити хрест у вигляді багатометрового дерев'яного спорудження з тим, щоб його добре було видно з моря, освятити його. Сюди, на Ай-Миколу (з боку гаспринської розвилки) слід прокласти (чудова стежка уже є) і хороший, нескладний туристичний маршрут, який познайомив би з унікальною флорою Ай-Миколи, його дивовижним мікрокліматом. Становить інтерес і стежка на Ай-Миколу з півдня, якою ще студентом полюбляв ходити майбутній академік Курчатов. Гадаю, що освячений хрест був би гідним пам'ятником запорозькому козацтву.

Володимир НАВРОЦЬКИЙ,
доктор медичних наук, професор.

Вишеславський — не Екзюпері, але свою планету має

ПІД ЧАС зустрічі він завжди розпитає про життя-буття й обов'язково подарує або пообіцяє свою нову поетичну збірку. Цього разу Леонід Миколайович зрадив собі —подарував книжку не поезій, а прози — «Фантастические события на планете Вышеславия».

Книжка ця, на перший погляд, сприймається як збірник фрагментів, імпресіоністичних спалахів пам'яті мудрого Поета, зафіксованих на папері. Кого тільки не зустрінеш тут: і Майка Йогансена, і Павла Тичину, й Максима Рильського, і Григорія Петникова, і... И де тільки не побуваєш: і в різних містах України, і в Польщі, і в Росії...

Ось у карпатському лісі автор, тоді воїн Радянської Армії, зустрічає дивну галерею дерев'яних скульптур, а ось його розігрує іронічна подолянка — дарує фотознімок й... призначає побачення на цвинтарі, де Поет знаходить свіжу могилу з таким самим фотопортретом (містична історія чи трагічна? Боячись репресій енкаведистів, люди, бувало, влаштовували фіктивні похорони), а на цих сторінках описано коротке кохання Поета до польської дівчини...

Здається, скільки читано-перечитано про класиків нашої літератури: Павла Тичину, Максима Рильського, Майка Йогансена, Володимира Сосюру, про російських поетів, чиї життя та творчість тісно пов'язані з Україною —Миколу Ушакова, Віктора Некрасова, Велемира Хлєбникова, але в мемуарних рядках Леоніда Вишеславського знаходиш немало нових рис у портретах відомих постатей.

Перед нами, немов у кадрах кіно, відтворено життя письменника Леоніда Вишеславського, що про нього розказує сам автор. Від безхмарних днів дитинства до щасливої старості. В останньому я не маю сумнівів. Адже його іменем названо малу планету — Вишеславія (затверджено Міжнародним центром з вивчення малих планет в США).

* * *

Сьогодні важко відповісти на питання «Як звучала мова давніх киян?», але чомусь здається, що багато слів тієї мови зумів відродити в своїй поезії Леонід Вишеславський.

Краков — город голубиный,
весь он в леске сизых крыл...
там на площади старинной
я однажды птиц кормил...
Всегда — и в минуту крутую,
везде — и у круч на краю
природа не любит впустую
растрачивать силу свою...
А тополи зовут по-прежнему
в дорогу,
по-прежнему поэт подобен
только Богу
в созданье красоты — начала
всех начал.

Українізми в поезії Леоніда Вишеславського сприймаються природно, не бентежачи уваги читача. Очевидно, тому, гортаючи його книжки, згадуєш рядки літописів «Не ліпо ли ми бяшет, братіє...» («Слово про Ігорів похід»).

Творчість Леоніда Вишеславського тому й популярна в читача, що завжди співзвучна часові. Йдеться не про репортажність, а про постійне прагнення Поета бачити сучасність з висоти таких вічних понять, як Краса, Добро, Любов... Тому й прозові мініатюри з нової книжки звучать як поетичні.

І мимоволі думаєш: «Життя справді мудріше людей. Скільки дискутують безталанні й малокультурні діячі від літератури про майбутнє української та російської культур і жоден з них не хоче зрозуміти, що істина в простому — Любові». Леонід Вишеславський пише російською, але досконало володіє українською мовою. Для нього Україна — не лише місце народження й проживання, а духовна батьківщина, з якою він розділяє і свої радощі, й біди.

* * *

Леонід Вишеславський розпочав свій творчий шлях в ті роки, коли поети «хворіли» на космізм —прагнення гіперболізувати все й відобразити сучасність у величних образах. «Нашей планете найдем мы иной ослепительный путь». «Звезды в ряды построим, в вожжи впряжем луну», «Воздвигнем на каналах Марса дворец Свободы Мировой» і т. п. Потім колеги молодого автора впали в творчу кризу, а він продовжував тему поетичного осмислення Космосу. Його книжку «Близкая звезда» відзначено Державною премією України імені Тараса Шевченка. Й коли астроном Микола Черних 24 вересня 1979 року в Кримській обсерваторії відкрив малу планету, астероїд № 2953, він дав йому ім'я «Вишеславія».

Все нынешнее и былое,
все, чем я и горел, и дышал,
в неприметный вросло астероид,
точно соль в многогранный
кристалл.
Если Богом мне данное имя
обитает средь звездных огней,
значит, там я с мечтами земными,
и с любовью земною моей!

* * *

Леонід Вишеславський не бере участі в «плачах про тяжку долю сучасної культури, зокрема літератури». Він пише «Фантастические события на планете Вышеславия».

Віталій АБЛІЦОВ.

Нові видання

Подих історії — за плечима

ВИДАВНИЦТВО «Світ» при Львівському держуніверситеті імені І. Франка відзначило своє 50-річчя чудовим подарунком для читачів. Це —«Історія України», книга нарисів, підготовлених відомими львівськими вченими під керівництвом Юрія ЗАЙЦЕВА.

Виданий посібник — то спроба глибокого осмислення історичного минулого України з позицій досягнень гуманітарних наук кінця XX століття. Вклонившись праслов'янам, автори зосереджують основну увагу на становленні української державності, на тих суспільних процесах XX століття, які ще не встигли охолонути, відстоятися в архівах чи пам'яті. Поряд з іменами князів у виданні фігурують й імена наших сучасників, творців новітньої історії, відомих політиків —Михайла Косіва, В'ячеслава Чорновола, Леся Танюка та багатьох інших. Перебіг описуваних подій завершується президентськими виборами 1994 року. Зрозуміло, що гарячий подих історії «за плечима» спонукав авторів до певного політологічного аналізу.

Ось деякі статистичні дані з розділу «Новітня русифікація»: «З часу приходу до влади В. Щербицького відбулась переорієнтація видавничої політики. Наприклад, якщо 1973 року в Україні російською мовою вийшло 3,3 млн. примірників художньої літератури, то вже 1974 р. — 9,9 млн. У 1970 р. в республіці видано 8133 назви книжок та брошур, з них українською мовою 3105, або 38,2 відсотка. У 1988 р. до книгарень та бібліотек надійшло 8311 видань, та українських серед них було лише 21,4 відсотка». А то були вже роки перебудови!

Один із нарисів книги присвячено політичній еволюції руху опору в 1988—1991 рр. Його здійснювала у нових історичних умовах мирними конституційними засобами інтелектуальна еліта українського народу. Втім, українська історія завжди творилася не лише шаблями, а й перами. Роль останніх ми ще недостатньо підняли на щит. «Світ» почасти заповнив цю прогалину, а тому громадськість Львова урочисто відзначила іменини книги, що стала подією.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

У землі те ж правило: я – вам, ви – мені

УСІМ наче відомо, що треба робити, щоб земля добре родила. І водночас ніяк не дамо ради нашій годувальниці, яка може допомогти розбагатіти.

Чи є шанс?

Про це розмова учасників «круглого столу», організованого кореспондентським пунктом «Голосу України» в Запорізькій області.

Хто господар?

В'ячеслав ПОХВАЛЬСЬКИЙ, голова Запорізької облдержадміністрації, голова обласної ради:

—Ситуація в сільському господарстві області лишається критичною. Скорочуються обсяги виробництва валової продукції, які порівняно з 1990 роком досягли 41 відсотка. Торік валовий збір зерна зменшився на 45 відсотків і становить лише 861 тисячу тонн за врожайності 17,1 центнера з гектара.

Посуха виявила комплекс негараздів на селі, перетворивши багато господарств на банкрутів. Але для керівників «лежачих» господарств спека та економічна криза стали і своєрідним щитом: неплатежами, руйнацією партнерських зв'язків вони прикривають власну нерозпорядливість, невміння мислити, господарювати в нових економічних умовах. В області є господарства, які за однакових погодних умов зібрали врожай зернових від 30 до 39 центнерів з гектара (КСП «1 Травня» Вільнянського, КСП імені Фрунзе Веселівського, КСП «40 років Жовтня» Пологівського районів). А є й такі, що спромоглися взяти лише по 7 центнерів з гектара (радгосп «Панфіловський» Чернігівського, КСП імені Горького Мелітопольського, радгосп «Запорізька Січ» Вільнянського районів).

До 1993 року було проведено багато експериментів на селі, але докорінних змін не сталося. Головним чинником і передумовою всіх аграрних перетворень є земельна реформа, мета якої — створення умов для розвитку всіх форм власності. В області вже реформовано 244 господарства недержавної власності, або 91 відсоток їх загальної кількості, приватизовано 73 відсотки радгоспів, функціонують 1711 фермерських господарств. Більш як 131 тисяча громадян одержали земельні сертифікати.

І все ж керівники багатьох господарств не пристосувалися до роботи в умовах аграрної реформи, не зорієнтували на це колективи. Наприклад, КСП «Гусарське» Куйбишевського району на початок реформи мало значну матеріально-технічну базу. А за роки господарської бездіяльності довело збір зерна до 850 тонн (у 1992—93 роках врожай становив 5 тисяч тонн). Добовий надій молока — лише 2 кілограми на голову, для зимівлі кормів немає. «А що робитимете?» — запитали в керівництва. «Вирізатимемо поголів'я», — почули у відповідь. До речі, в сусідньому КСП «Україна» все гаразд. І поголів'я худоби збережено, і врожай зернових одержано, як і в минулі роки, близько 4 тисяч тонн.

То хто ж винен у такому становищі: держава, реформи чи керівники й колективи, яким держава довірила землю та матеріальні цінності?

Анатолій САНДЮК, фермер із села Куйбишевого Якимівського району:

—У нашій зоні перевертати землю — гріх. Ми пішли на безвідвальну систему. Навесні приїздіть — побачите чистоту полів. Осоту вже нема, багаторічних шкідників також.

На власній землі робити дурниць не будеш. І таке розуміння притаманне кожному селянинові незалежно від того, хто він — колгоспник чи фермер. Наше фермерське об'єднання «Ната» — той самий колгосп: постійно працюють 36 чоловік (6 сімей) на 300 гектарах. Але ми — спілка справжніх власників землі. У нас не було випадків крадіжок, порушень дисципліни. Техніка жодної хвилини не деренчатиме даремно. Енерговитрати у нас вдвічі менші, ніж у колгоспах. На гектар ріллі за нормами має йти 7 літрів солярки, у нас витрачається чотири. Тому й собівартість у нас невисока. А буде ще менша, якщо дотримуватимемося елементарних технологічних прийомів і агрохімічних вимог.

Анатолій БАРАНОВ, директор радгоспу «Переможець» Якимівського району:

—У третьому кварталі 1996-го, коли стояла спека, ми перебрали воду для поливу. А в четвертому йшли рясні дощі, й ми лімітів не чіпали. Все одно нам виставили штраф — близько двохсот тисяч гривень... Старалися, щоб не згоріло, всіх людей підняли і... самі себе покарали. То хто господар землі?

«О земле, з переораним чолом...»

Валентин НАЗАРЕНКО, генеральний директор — голова ради Запорізької обласної виробничої асоціації з агрохімічного обслуговування сільського господарства:

—Я добре знаю, що в області було 19997 полів, що об'єднано їх у 1331 сівозміну. Наша станція хімізації обстежувала кожне поле, на кожне видала паспорт. Я міг взяти книгу і сказати: на цьому полі такий-то запас поживних речовин. Нині цієї системи нема.

В області надзвичайно великий клин зрошуваних земель. Із 1800 тисяч гектарів орної землі 270 тисяч — зрошувані, великий і клин солонців. Якщо не проводити хімічної меліорації раз на п'ять років, то ця земля віддачі не дасть. Раніше щороку робили гіпсування на 20—22 тисячах гектарів — саме стільки потрібно області. А минулого сезону загіпсували лише 3600 гектарів. Уже п'ять років хімічна меліорація не має обсягів робіт, і я з болем дивлюся, що через рік-два на значних площах будуть такі врожаї, як на дикому полі. З цих питань зверталися до відповідних республіканських органів, але віз і нині там.

У найкращі роки в області збирали понад 3 мільйони тонн зернових, здавали державі 1,2 мільйона, понад півмільйона — пшениці цінних та сильних сортів. Але щоб земля давала такі якісні валові збори, треба дбати про родючість грунту, наявність у ньому поживних речовин. І насамперед гумусу. За попередні 30 років його втрати на гектарі становили 8 тонн. Та не скрізь. У господарствах Приморського району вміст гумусу за цей період на гектарі збільшився на 16 тонн, Куйбишевського — на 12, підвищилася родючість у гуляйпільців і чернігівців, не втратили в Пологівському та Бердянському районах. Тут вищі і стабільні щорічні врожаї. Але в ряді районів родючість катастрофічно падає. Щороку на одну тонну бідніє земля в Кам'янсько-Дніпровському районі. Майже на стільки — у Василівському і Токмацькому. Через це щороку недобираємо до 18 центнерів зерна з гектара.

Причина зменшення родючості — нестача органічних добрив. Якщо в 1991 році на гектар ріллі було внесено по 5,7 тонни, то в 1995-му — по 1,9 тонни. Так, сьогодні виробництво органічних добрив скоротилося в 5—7 разів. Але наша зона — ризикованого землеробства, і без органіки не обійтися. Діди та прадіди це добре знали.

Між іншим, раніше в області виробляли по 7 тонн органічних добрив на гектар — стільки, скільки потрібно для ведення бездефіцитного балансу землеробства. Нам вдалося досягти цього, хоча й знадобилося понад десять років.

Вибач, мамо...

В'ячеслав ПОХВАЛЬСЬКИЙ:

—Селянин ніколи не був нахлібником у держави. Нині аграрний сектор виконує роль донора. Згубно вплинув на економіку села диспаритет цін. Порівняно з 1990 роком ціни на промислову продукцію для сільського господарства зросли в 71 тисячу разів, а на сільськогосподарську продукцію — лише у 8,3 тисячі разів.

Анатолій БАРАНОВ:

—Підсумки роботи не радують. Якщо в нас є прибутки, то тільки завдяки переробленню продукції. Маємо 4065 голів великої рогатої худоби, 6700 овець, 200 свиней, 50 коней. Кормів для їх нормального утримання вистачить. На жаль, через недостатню кількість техніки, а також перебої з постачанням дизпалива та масел уже третій рік вимушені перегній з ферм вивозити лише до полів і там його складати в купи. Але настануть часи, коли він там запрацює на урожай.

Анатолій САНДЮК:

—У нашому фермерському об'єднанні до землі всі ставляться з повагою. Скільки підручників перечитали, проспектів і реклами переглянули, щоб побороти вітрову ерозію, — не злічити. Застосування звичайних плоскорізів потрібного ефекту не давало. Тоді я поїхав до Одеського НДІ землеробства, де мені порадили застосувати безвідвальну систему за допомогою плугів ПВР-5. Давно рекомендовані у виробництво вони не знайшли широкого застосування, бо ніхто не хотів морочитися з технологією, до якої обов'язково входить лущення. Знайшов плуги на Херсонщині, де їх залюбки здихалися...

Для внесення органіки створили бригаду. Спершу забуртували 1000 тонн перегною. Тепер маємо понад 2,5 тисячі тонн. На кожний гектар ріллі внесли по 30 тонн органіки. А ще застосовуємо сидеральні добрива: подрібнюємо всі відходи та солому. А дві тонни соломи дають такий самий ефект, що й 20 тонн перегною.

Василь ВЕРЕТЕЛЬНИК, начальник управління сільського господарства облдержадміністрації:

—Минулого року в господарствах області зменшилося тракторів на 2,5 тисячі порівняно з 1995-м. Зернозбиральних комбайнів поменшало на 1100, практично не зосталося справної кормозбиральної техніки. Рівень зносу машинно-тракторного парку становить 60—75 відсотків. Звідси незорана земля, порушення строків і обсягів робіт. Якби не комбайни комерційних структур, хліб і соняшник багато господарств просто не зібрали б.

Який вихід? Маємо створити сприятливий інвестиційний клімат для будь-яких комерційних та інших структур, які завозили б до області основні види техніки. Як це зробили у Донецькій та Дніпропетровській областях й уже значно оновили парк машин. Зміна технічної політики дасть можливість змінити й технологічну.

Де вихід із зачарованого кола?

Валентин НАЗАРЕНКО:

—Суцільні неплатежі призвели до того, що господарства області винні нам майже 200 мільйонів гривень. Через це ми позбавлені можливості придбати техніку й органічні та мінеральні добрива, проводити захист рослин. А саме наша служба вносила понад 60 відсотків органіки в області.

Районні підприємства «Агрос» нині приватизуються, здійснюють випуск і продаж акцій. Частину ми запропонували товаровиробникам, але вони без грошей.

Уже не раз і перед Кабінетом міністрів, і перед Президентом ставили питання про те, щоб нашу службу ніхто і ні за яких обставин не ліквідовував. Візьміть хоча б захист рослин, де техніка безпеки, нормативи, строки... Якщо віддати це на відкуп комерційним структурам, то зробимо одну з найбільших помилок в історії землеробства.

В Україні майже не виготовляють так звану групу перетроїдів — препаратів для боротьби зі шкідниками сільськогосподарських культур, зокрема з колорадським жуком. Усе, що фундаментальна наука Заходу і фірми поставляють, не годиться. За десятиліття змінилося до 60 поколінь жука. І не дивно, що, використовуючи відомі препарати, не отримуємо ефекту. Для заміни препаратів потрібні гроші.

Ніколи такого не було, щоб ми не одержували добрив під урожай наступного року. Дожилися до того, що рішення про забезпечення добривами приймають напередодні польових робіт.

Аби одержати сильну й цінну пшеницю, потрібно на кожний центнер врожаю внести кілограм сечовини. Разом із селітрою вийде до 90 тисяч тонн.

Для внесення по 10 кілограмів діючої речовини фосфорних добрив на гектар під час сівби 500—600 тисяч гектарів ярових треба 27—30 тисяч тонн фосфорних.

Увесь цей мінімум коштує близько 5 мільйонів доларів!

Уже кілька років я говорив у Міністерстві хімічної промисловості, що добрива на село потрібно поставляти на умовах консигнації. Зрозуміли це і директори наших великих хімічних підприємств. Ми готові взяти значну частину добрив, зберегти на складах.

Анатолій БАРАНОВ:

—У фермерів — безладдя. Мало хто стежить за сівозміною: є запит сьогодні на соняшник — засівають ним. А із землею так обходитися не можна. І коли нам держава не допоможе, врожаї зменшуватимуться.

Анатолій САНДЮК:

—КСП необхідно структурно перебудовувати. Раніше розумніше робили: у колгоспі з п'ятьма тисячами гектарів була центральна садиба, а навколо — п'ять бригад. У кожної — маленьке, але мобільне господарство. Нині стягнули, щоб не розікрали, все в центр і ганяють орати й косити за 15 кілометрів. І хочуть стати багатими.

Валентин НАЗАРЕНКО:

—Часто мені стає образливо, що людина недовго живе. Адже могла б значно більше зробити. Для себе і своїх нащадків. Для землі...

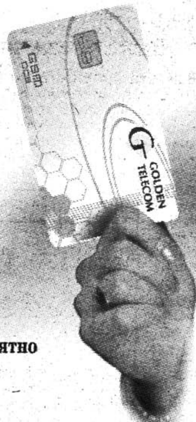
Записав Володимир ДУПАК.

GOLDEN TELECOM GSM

В течение января
мобильный телефон и его подключение
к цифровой сотовой сети связи
GOLDEN TELECOM GSM1800

от **600** у.е.
плюс НДС.

Сделайте себе невероятно удобный подарок в новом году.

ул. Мечникова, 14/1
Тел.: 247 52 47
Факс: 247 57 57

КРЕДИТЫ

в национальной и иностранных валютах на выгодных условиях предоставляет юридическим лицам

АКБ «ПРАВЭКС-БАНК»

Ждем от руководителей предприятий, организаций, учреждений деловые предложения.

Наш адрес:
252021, Киев, Кловский спуск, 9/2,
АКБ «ПРАВЭКС-БАНК».
Телефон: (044) 294-79-96.
Факс: (044) 294-81-03.

Виключно до уваги державних підприємств, установ та некомерційних громадських організацій

ДНВЗТО «Укрінмаш» пропонує автомобілі «HYUNDAI Sonata-3» 2.0 GLS за спеціальними цінами.

Автомобілі обладнано гідропідсилювачем керма, електричними склопідйомниками і дзеркалами, кондиціонером та іншими зручностями.

Маємо трирічний досвід експлуатації автомобілів «Sonata» як службові — надійність, безпечність, чудова адаптація до наших доріг, мінімальні експлуатаційні витрати.

Довідки за тел. 488-28-77, 483-32-49.

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 7 октября 1996 года возбуждено дело № 11/1-76 о признании банкротом ЧМП «Наутилус» (Краматорск Донецкой области, ул. Шкадинова, 62-2, расчетный счет № 2468286 в Краматорском отделении Укрсоцбанка).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области(340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 7 октября 1996 года возбуждено дело № 9/1-76 о признании банкротом украинско-иранского предприятия «Красад» (Краматорск Донецкой области, ул. Социалистическая, 47, расчетный счет № 1606609 в Краматорском отделении Укрсоцбанка).

ArtLine Внимание, конкурс!

Редакция культурно-аналитического журнала Art-line объявляет конкурс проектов дизайнерского оформления журнала.

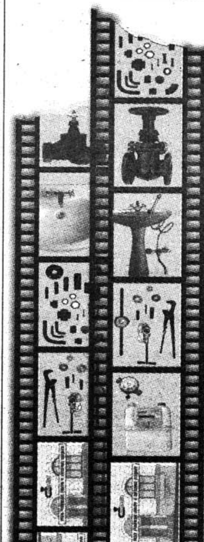
ПРОЕКТ ДОЛЖЕН ВКЛЮЧАТЬ:
1. Логотип журнала.
2. Макет журнала, состоящего из четырех разделов (театр, изобразительное искусство, музыка, литература), модульную сетку.
3. Элементы графического оформления, разработку фирменного стиля.

УСЛОВИЯ КОНКУРСА:
1. Срок — до 1 марта (по почтовому штемпелю)
2. Проект присылается на адрес редакции заказной бандеролью или подается лично. Форма подачи — произвольная. Проект подается под девизом. Данные об авторе (коллективе авторов) — ФИО, адрес, телефон, место работы — в отдельном запечатанном конверте.
3. Автор (или коллектив авторов) победившего проекта передает все права на проект редакции журнала Art line.
4. Автору (коллективу авторов) победившего проекта **выплачивается вознаграждение в сумме 3 тыс. грн.**, ему будет предоставлено максимальное благоприятствование в сотрудничестве с журналом: от разовых заказов — до постоянной работы.

Подробности по телефонам:
446-81-38, 443-72-40, 446-38-11

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 7 октября 1996 г. возбуждено дело № 13/1-76 о признании банкротом МЧП «Тюльпан» (Краматорск Донецкой области, ул. Архангельская, 1-171, расчетный счет № 468638 в Краматорском отделении акционерного банка «Укринбанк»).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34)-7 октября 1996 г. возбуждено дело № 14/1-76 о признании банкротом ЧМП «РИФ» (Краматорск Донецкой области, ул. Карла Маркса, 8, расчетный счет № 1468334 в Краматорском отделении акционерного коммерческого «Проминвестбанка»).

новое название новые возможности

САНТЕХКОМПЛЕКТ

ВСЕ ДЛЯ САНТЕХМОНТАЖНЫХ РАБОТ со склада в Киеве и Херсоне

Трубопроводная арматура
задвижки, вентили, краны, отводы, фитинги, сгоны, фланцы, клапаны и др. (сталь, чугун, ПВХ)

Бытовая сантехника
санфаянс, смесители, сифоны, ванны, гибкая проводка, мойки и др.

Инструменты, газосварочное оборудование
для производства сантехнических работ

Сопутствующие материалы и оборудование
паронит, сальниковая набивка, лен, канат смоляной, резина, счетчики газовые и водяные.

ОПТОВАЯ ПРОДАЖА
г. Киев, ул. Марко Вовчок, 14
Тел/факс (044) 435 6003; 435 7821; 435 6988
г.Херсон, пер.Учебный, 32 Тел (0552) 26 3466, 26 4513
МАГАЗИН
г.Киев, ул.Вышгородская, 20/1 Тел/факс (044) 430 0455

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 8 октября 1996 г. возбуждено дело № 15/1-76 о признании банкротом ООО «ГЕРФАТ-ТТ» (Краматорск Донецкой области, ул. Дворцовая, 42-175, расчетный счет № 467778 в Краматорском отделении «Укринбанка»).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 7 октября 1996 г. возбуждено дело № 10/1-76 о признании банкротом общества с ограниченной ответственностью «ЛИКОМ» (Краматорск Донецкой области, ул. Марата, 7/58, расчетный счет № 1467254 в Краматорском отделении акционерного банка «ИНКО»).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, бульвар Пушкина, 34) 28 октября 1996 г. возбуждено дело № 12/1-76 о признании банкротом частного предприятия «ОБЕЛИСК» (Краматорск Донецкой области, ул. Петровского, 22, расчетный счет № 6468481 в Краматорском отделении акционерного коммерческого «Проминвестбанка»).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 28 октября 1996 г, возбуждено дело № 8/1-76 о признании банкротом частного малого предприятия «Византия» (Краматорск Донецкой области, бул. Краматорский, 19/33, расчетный счет № 1468868 в Краматорском отделении акционерного банка «ИНКО»).

По заявлению Государственной налоговой инспекции Краматорска арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) 28 октября 1996 г. возбуждено дело № 17/1-76 о признании банкротом общества с ограниченной ответственностью «ПРОМИНВЕСТ ЛТД Ко» (Краматорск Донецкой области, ул. Шкадинова, 33, расчетный счет № 467307 в Краматорском отделении акционерного коммерческого «Проминвестбанка»).

Федір ПОГРЕБЕННИК, літературознавець

Бердяєви: російський філософ і український поет

ОБИДВА народилися в родині царського генерала — потомственого дворянина. Обидва здобули високу освіту. Один із них, Микола Бердяєв (1874—1948) — відомий російський філософ і мислитель, творчість якого після багатьох років замовчування повертається з-за кордону, де він жив у еміграції, на батьківщину. Ім'я другого, українського письменника Сергія Бердяєва (1860—1914), мало ким знане, хіба що вузькому колу спеціалістів, які досліджують українську літературу кінця XIX — початку XX століть. Звичайно, це різні величини, по-різному склалися і їхні долі. Коли були б ми уважніші до своєї культурної спадщини, коли склалися б сприятливіші умови для її вивчення й видання, то відновили б і ту сторінку історії української літератури, що пов'язана з іменем С. Бердяєва. Адже небагато колишніх російських дворян ставали українськими письменниками.

С. Бердяєв навчався в Колегії Павла Галагана в Києві, де виявив інтерес до української культури. З 1880 року вивчав у Брюсселі та Вюрцбурзі медицину, а водночас установив контакти з багатьма цікавими волелюбними людьми, в тому числі емігрантами з Росії. Деякий час працював лікарем, потім — чиновником з особливих доручень при поштово-телеграфному відомстві. А головне, займався літературною та журналістською працею, брав участь у виданні різних журналів.

Дружина Сергія Олександровича Бердяєва — Олена Григорівна (дівоче прізвище Гродзька) теж була письменницею, писала російською. Авторка оповідань, повістей (свого часу відомою була її повість «Каникулы»). Переклала оповідання І. Франка «Мій злочин».

Бердяєви мали трьох синів — Олександра, Григорія та Гліба, доля яких, як і їхньої матері Олени, після 1917 року невідома. Можливо, хтось із них живе у Франції, де знайшов притулок М. Бердяєв (помер у місті Кламар під Парижем), який, до речі, залишив дуже теплі згадки про свого брата.

Дебютував С. Бердяєв у журналі «Громадський друг» 1876 чи 1877 року віршами «Степова гора» (переклад з Навроцького) та «Діти Слави» (підписані псевдонімом Корній Михайленко). «Тоді я був ще 15-літнім хлопцем і їх одправив туди мій покійний двоюрідний брат, знаємий в Галичині та на Україні Сергій Подолинський», — писав С. Бердяєв О. Маковею у грудні 1896 року з цього приводу. До речі, у листах, надісланих О. Маковею та І. Франкові, С. Бердяєв розповів чимало про свою творчу біографію, висловив вагомі міркування про цих письменників. Так, у листі до О. Маковея від 13 березня 1899 року письменник, маючи на увазі І. Франка, сповіщає: «Він — літературне сонце, для нього путь є європейської слави; я — ледве помітна зірка, мені маленькі стежечки, хоч, може, в нас обох і ті самі поступові та демократичні ідеали». С. Бердяєв прислухався до критичних порад І. Франка: «Мушу хоч нині подякувати йому за добрі ради, бо поправивши ті самі поезії по совітам п. Франка, я їх потім видрукував у «Зорі».

Скажемо правду: С. Бердяєв — не класик літератури, тривкого сліду в ній не залишив. Він автор багатьох віршів на історико-культурні й політичні теми, літературно-критичних статей про І. Карпенка-Карого, М. Лисенка, І. Франка та інших.

І. Франко вважав за доцільне ввести два вірші С. Бердяєва — «До України» і «До сина» — в автологію української лірики «Акорди» (Львів, 1903), засвідчивши цим, що в його поезії є й варті уваги художні твори.

Юридична консультація

Компенсація за путівку

Чи виплачує підприємство за місцем роботи одного з батьків компенсацію у разі ненадання путівки дітям, потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи?

Микола БЕРЕЗАНСЬКИЙ.

Київ.

Згідно з п.5 частини першої статті 30 розділу V Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» у разі неможливості надання путівки дитині, потерпілій унаслідок Чорнобильської катастрофи, виплачується компенсація у розмірі середньої вартості путівки в Україні, котра відповідно до розпорядження Кабінету міністрів від 30.10.96 року № 695-Р становила на 1996 рік 38 гривень.

Указану компенсацію виплачують на підставі письмової заяви одного з батьків або особи, котра їх замінює, та довідки про те, що батьки або особи, які їх замінюють, письмово зверталися до відповідних органів (наприклад для Києва — відділів держадміністрацій, що виконують функції щодо захисту «чорнобильців»), але не були забезпечені путівками на санаторно-курортне лікування або оздоровлення.

Виплата компенсації провадиться за місцем основної роботи (навчання, служби) матері; у разі, якщо мати не працює, не вчиться, не служить, — за місцем основної роботи (навчання, служби) батька або особи, яка замінює батьків. У разі, якщо батьки (особи, які замінюють батьків) не працюють (не вчаться, не служать), — за місцем проживання батьків з дитиною або особи, яка їх замінює, органами, що їх визначає місцева адміністрація.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Спорт

Красива пісня баскетбольного хору

«Будівельник-Хорда» (Україна, Київ)—«Гент» (Бельгія, Гент). 101:59 (51:32). Матч-відповідь 1/16 фіналу розіграшу Кубка Європи. 21 січня. Київ. Спорткомплекс КПІ.

«Будівельник-Хорда»: Холопов — 6, Харченко — 0, Молчанов —13, Яйло —13, Лохманчук — 28; Пржеорський — 0, Хижняк — 10, Журавльов — 6, Стриклeнд — 20, Приходько — 5.

«Гент»: Сіренс — 3, Кларк — 6, Тейлор — 9, Шеллеманс — 12, Уайт —8; Франс — 7, Каллахан — 10, Селхорст — 2, Мейнедр — 2.

Як відомо, перший поєдинок, що відбувся в Бельгії 14 січня, незмінний чемпіон України виграв — 70:65. Було порушено неприємну традицію. Адже перед цим ще жодній нашій команді не вдавалося виграти в бельгійських клубів на їхньому майданчику. Сам був свідком, як позаторік у такому турнірі в залі клубу «Гент» наш «Київ-Баскет» відчутно поступився іншому бельгійському колективові, «Мехелену».

Попри успіх у гостях, наставник «Будівельника» Геннадій Защук намагався належним чином настроїти підопічних на повторний поєдинок. І це йому, як бачимо, вдалося. Така переконлива перевага —насамперед свідчення високої відповідальності і мобілізованості українських баскетболістів.

А між іншим, «Гент» — не такий і слабкий суперник. У попередньому чемпіонаті Бельгії він став бронзовим призером. Головна ударна сила команди — темношкірі красені: Тейлор, Кларк та Уайт. Але в Києві добре подбали, щоб у цієї небезпечної трійці були «зв'язані руки».

Із перших же хвилин київського матчу стало зрозуміло, що на господарів майданчика зійшло натхнення. Вони, наче напрочуд злагоджений хор із красивим строєм голосів, проспівали свої партії в чудовому баскетбольному спектаклі. Особливо яскравими були моменти під завісу зустрічі, коли американський легіонер Стриклeнд — віртуоз і технар — блискавично проривався під щит суперника, відкидав м'яча назад, а Лохманчук у високому стрибку, мов орел, результативно і ефектно «клював» кошик бельгійців. То було фантастичне видовище.

Тепер «Будівельник-Хорда» в 1/8 фіналу зустрічатиметься швидше за все з італійським клубом «Верона» (11 і 18 лютого, перший матч —удома). Сподіваємося, що наш чемпіон відповідним чином настроїться і на ці серйозні іспити.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: наставник «Будівельника-Хорди» Геннадій Защук.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

***

Міні-футбол. Київські динамівці завершили підготовку в Німеччині участю в зальному турнірі в Карлсруе, де посіли друге місце. У підгрупі вони виграли у «Штутгарта» — 3:1 і «Кайзерслаутерна» — 2:1, а у півфіналі перемогли «Фрайбург» — 4:1. У фіналі «Динамо» зустрілося з «Карлсруе». Основний час —нічия 2:2, але пенальті влучніше пробили німці — 7:6.

З телетайпа

Вподобали українські чобітки

Нам подобається носити взуття італійського виробництва: воно зручне, елегантне, а наше — таке незугарне! І дуже помиляємося, коли так думаємо, бо експериментальна партія модельного жіночого взуття, вперше експортована в Італію полтавською фірмою «Крокуль», повністю розійшлася в кількох великих містах цієї країни, що здавна славиться як лідер виробництва взуття не тільки в Європі, а й у всьому світі. За оцінками фахівців, успіх українського підприємства на насиченому італійському ринку обумовили добре підготовлена рекламна кампанія і такі традиційні складові, як висока якість і помірна ціна запропонованого товару. Сьогодні, одержавши нові замовлення на виготовлення значно більшої кількості жіночих чобітків, босоніжок і туфель, «Крокуль» прагне зміцнити свої позиції на італійському ринку і водночас спробувати знайти нові ринки збуту в інших західноєвропейських країнах.

Обійшлося без крадіжок

Дуже нетипова, як на наші часи, обстановка склалася в акціонерному сільгосппідприємстві «Восток», що на Херсонщині. Минулого року тут не було жодної крадіжки. Схоронність забезпечує спеціально створена сільська служба охорони. П'ятеро дужих і кмітливих хлопців, які отримують зарплату на рівні спеціалістів середньої ланки, встигають на автомобілі з рацією слідкувати за порядком на всіх господарських об'єктах. Нещодавно вони попередили спробу пограбувати склад. Вартість запчастин, які хотіли викрасти злодії, перевищує весь річний фонд зарплати охоронців. Так що витрати на утримання цієї служби, вважає директор «Востока» Іван Підгайний, окуповуються сторицею.

На «Толоці» відродиться народний танець

Не тільки діти, але й фахівці — мистецтвознавці і етнографи — стали глядачами першого в Україні фестивалю народного танцю «Толока». Протягом чотирьох днів дитячі танцювальні колективи з України і Росії демонстрували своє мистецтво під дахом Харківського філіалу Академії державного управління при Президенті України.

Високу майстерність на фестивалі показали юні танцюристи харківського «Джерельця», владимирської «Русі», трускавецького «Каскаду».

Такі фестивалі стануть традиційними. Вже навесні цього року пройдуть відбіркові огляди-конкурси дитячих танцювальних ансамблів у різних містах України, а восени юні артисти зберуться на Всеукраїнському фестивалі народного танцю.

Смачного!

Слойоні бутерброди. Білий або чорний хліб нарізають шматочками товщиною не більше сантиметра і змащують яблучною масою — шар має бути такої самої товщини, як і хліб. Шматочки кладуть один на один в три-чотири ряди і залишають на одну-дві години. Потім, поклавши на них дощечку, рівняють краї, нарізають вузькими полосами. Прикрашають бутерброди шматочками яблук.

Для прослойки бутербродів, окрім яблучної маси, часто використовують й інші продукти.

Яблучна маса з хріном. 100 г яблук, 100 г хріну, 100 г маргарину, трохи цукру, сіль. Маргарин розтерти до одержання пишної маси. Додати подрібнені на дрібній тертушці яблука, хрін, додати цукор і сіль. Мазати на чорний хліб.

Яблучна маса з сиром. 100 г яблук, сік лимона, лимонна цедра, натерта на тертушці, 250 г сиру, 10 г олії, 150 г сметани, 15 г цукру. Сир з цукром і сметаною збити, додати подрібнені на тертушці яблука і решту компонентів.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

✆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописи не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 278442.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311011.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.